

מצע
מפלגת העבודה
לכנסת ה-14

העבודה

**מצע
מפלגת העבודה
לכנסת ה-14**

1996 התשנ"ו
אגף הסברה ותקשורת

תוכן העניינים

3	מבוא
5	מדיניות לשלום ובטחון
5	1. שלום ומזרח תיכון חדש
5	2. בטחון ישראל
6	3. מו"מ להסדרי שלום
6	4. הסדר הקבע עם הפלסטינים
7	5. הסכם שלום עם סוריה
7	6. הסכם שלום עם לבנון
8	7. משאל-עם
8	8. ישראל וארה"ב
8	9. שלום אזורי
9	10. היחסים הבינלאומיים של ישראל
10	11. ירושלים
11	חברה וכלכלה
11	1. מבוא
12	2. עקרונות המדיניות הכלכלית-חברתית
14	3. אמצעים
14	1. מדיניות התקציב
14	2. תעסוקה והכשרה מקצועית
15	3. מיסוי
15	4. שוק ההון
15	4. הצרכנות
16	5. התעשייה
16	6. תירות
17	7. ענפי התשתית
17	8. תחבורה
17	9. תקשורת
18	10. שיכון
19	11. המגזר העסקי והעצמאיים
20	מדיניות חברתית
24	ההסתדרות הכללית החדשה והעובדים בישראל

26	.....	חינוך
28	.....	חינוך גבוה ומדע
29	.....	ספורט וחינוך גופני
30	.....	הגיוס לצה"ל החיילים המשוחררים והדור הצעיר
32	.....	דמוקרטיה וממשל
34	.....	מעמד האשה
36	.....	השלטון המקומי
37	.....	מערכת הבריאות
38	.....	איכות הסביבה
40	.....	דת ומדינה
41	.....	עלייה וקליטה
42	.....	ערביי ישראל
44	.....	הדרוזים בישראל
45	.....	הבדואים בישראל
46	.....	הגימלאים והאזרחים הותיקים
48	.....	נכים ומוגבלים
49	.....	ערי הפיתוח והפריפריה
50	.....	שכונות
52	.....	התיישבות וחקלאות
53	.....	היוצרים בישראל

מבוא

הכנסת ה-14 תנהיג את ישראל אל סף המאה הבאה, אל שנת האלפיים. בבחירות לכנסת ה-14 יתבקש העם להכריע האם לתת מנדט לראש הממשלה שמועון פרס ולמפלגת העבודה להמשיך במדיניות השלום והבטחון, היציבות והשגשוג הכלכלי והרווחה החברתית באזורנו? או לאפשר לחולקים על מדיניות העבודה וראשה, להרוס את אושיות השלום שנבנו עד כה, ולהחזיר, חלילה, את העם והמדינה למעגל המלחמות והאינתיפאדה!

העבודה וראשה מאמינים שהשלום האמיתי והמלא באזורנו הינו בהישג ידיו וכי בניווט נכון ונבון נוכל לממש את השלום באזורנו במרוצת ארבע השנים שונתרו עד לשנת אלפיים.

העבודה וראשה מאמינים שהשלום מצד אחד ועוצמתו של צה"ל וכושר הרתעתו מצד שני, הינם המרכיבים המרכזיים בבטחון ישראל ובלבד שסדורי בטחון מוצקים יהיו בבסיס הסכמי השלום העומדים עדיין לפנינו: הסכמי השלום עם סוריה ולבנון והסדר הקבע עם הרשות הפלסטינית.

לפני חודשים אחדים נפל דבר חמור ביותר בתולדות מדינתנו: ראש ממשלתנו, יצחק רבין, נרצח בידי ישראלי יהודי, שטולד בארצנו, התחנך בה וגדל בה. עד לאותו יום אומלל, איש מאיתנו לא העלה בדימוינו שפשע שפל מסוג זה יכול לקרות אצלנו, בחברתנו ובמשטרנו. העבודה האמינה תמיד ותוסיף להאמין, על אף הרצח, במשטר הדמוקרטי: הקול בקלפי והפתקים במשאל-עם הם, ולא כדורי אקדה יקבעו את גורלנו, משטר מדינתו ואורח חייו. העבודה פוסלת פסילה מוחלטת וחסרת פשרות, שימוש באלימות מסוג כלשהו בחברה בה אנו חיים ושוללת כל עימות של ישראלים עם כוחות הבטחון שלנו ובכלל זה עימותים עם צה"ל ומשטרת ישראל. העבודה תקפיד על כך שמדינת ישראל תהיה מדינת חוק שחוקיה חלים על אזרחיה ותושביה ללא יוצא מן הכלל. השמירה על החוק הסבלנות והסובלנות חייבים לחזור ולהיות המסד למשטר הדמוקרטי שלנו.

לפני ארבע שנים שינתה ממשלת ישראל את סדר העדיפויות הלאומי שלנו:

מצע מפלגת העבודה לכנסת ה-14

הפסקנו את ההוצאות רחבות ההיקף בהתנחלויות הפוליטיות שגרמו לכיבוז משאבים לאומיים ושעתידות היו להנציח את שלטוננו על עם אחר ולהפוך את מדינתנו למדינה דו לאומית.

היצבנו בראש העדיפויות שלנו - אחר הבטחון והשלום - את החינוך, היסול האבטלה, הצמיחה הכלכלית, הפחתת האינפלציה, השקעות בתשתית, הרחבת החקיקה הסוציאלית, וכל זאת תוך התמודדות מרשימה עם אתגרי קליטת העליה הגדולה המבורכת וחסרת התקדים שהיינו עדים לה כולנו. מעולם לא היתה בישראל, ממשלה כממשלת העבודה שעשתה, במרוצת ארבע השנים שחלפו, לצמיחה הכלכלית של המדינה בקצב שאין לו אח בעולם כולו, ששיפרה את רמת החיים של תושביה בצורה כה מוחשית ושהחלה לפעול באופן שיטתי להבאת שוויון של אמת ולצמצום של ממש בפערים בין השכבות השונות של אזרחינו.

מפלגת העבודה וראשה נחוישים בדעתם להציע את העם והמדינה אל שנת האלפיים תוך הנפת ארבעה דגלים בעת ובעונה אחת: דגל הביטחון, דגל השלום, הדגל חברתי והתרבותי והדגל הכלכלי. עוצמתה הביטחונית של המדינה תלויה בעצם השגת השלום, בחוסנה החברתי והכלכלי ובערכי הנצח של עם ישראל תרבותו ורוחו.

מפלגת העבודה וראשה יעודדו ויטפחו את המצוינות ויגבירו את האיטגרציה והשוויונות, את שוויון ההזדמנויות לפרט ויכולתו להגיע לרווחה ולהשגיות כלכלית וחברתית נאותה. העבודה תתמוך במדיניות של העדפה מתקנת, כדי להגיע לצדק חברתי, לצמצום פערים חברתיים ולמניעת כל אפלייה על רקע מוצא, לאום או מין.

העבודה עשתה יותר מכל ממשלה קודמת לחיזוק גורמי אכיפת החוק, המשטרה ובתי-המשפט ותוסיף לעשות להיותנו מדינת-חוק.

מפלגת העבודה וראשה יעשו כל מאמץ סביר למנוע קיפאון מדיני, בובז משאבים וחסוימת ההתקדמות להסכמי שלום הטומנים בחובם סכנות מלחמתיות קשות, ובכלל זה הסכנה של הכנסת נשק השמדה המוני לאזורנו. במקום זה אנו נחוישים בדעתנו להוביל בכנסת ובממשלה הבאה שינויים חדשניים כדי לקדם את השלום והבטחון ולהמשיך את הצמיחה הכלכלית החברתית והתרבותית כדי שישראל תמשיך להתקדם במהירות ובבטחה ולהיות חברת מופת צודקת.

מדיניות לשלום ובטחון

שלום ומזרח תיכון חדש

העבודה שואפת למזרח תיכון חדש שבו לא יהיו עוד מלחמות ולא מעשי טרור, ומשאבים כלכליים אדירים לא יוקדשו למרוץ חימוש. נחיה במזרח התיכון בו שורר שלום ובטחון אישי ולאומי, שיש בו שוק משותף עם מערכות אזוריות של השקיה, תיירות תחבורה ותקשורת של שיתוף פעולה בתחומי אנרגיה תרבות ומדע.

טרור החיזבאללה, והטרור של החמס והג'יהאד הינם אויבי בטחון הפרט בישראל אך אין בהם סכנה אסטרטגית לישראל משום שאין בכוחם וביכולתם לאיים על עצם קיומנו הלאומי. אין בדעת העבודה לאפשר לטרור זה לקטול את תקוות השלום או לפגוע בבטחון הפרט בישראל.

מדיניות השלום והבטחון של ישראל תמשיך לפעול למען סיום הסכסוך הישראלי-ערבי עד לשנת 2000.

סיום הסכסוך ייצור מזרח תיכון חדש. האיזור יושתת על יחסי שתוף פעולה כלכלי לתחומי, קשרים הדדיים במישורי התרבות, המדע והטכנולוגיה, קידום ופיתוח משותף של רמת החיים ורווחתם, והבטחת עתיד טוב יותר ומגוון הזדמנויות לדורות הצעירים באזורנו. כדי להגיע למטרה זו, תמשיך ישראל לנהל מו"מ לשלום, ובו זמנית תאבק בשרידי המזרח התיכון הישן, כוחות הפונדמנטליזם והטרור שמגמתם להרוס תהליך זה. המציאות החדשה תחזק את בטחונה של ישראל ומעמדה בין העמים, ותעודד את שגשוגה הכלכלי ואת רוחתה של המדינה.

בטחון ישראל

מדיניות השלום של ישראל מושתתת על יכולת ההרתעה הגבוהה של צה"ל, ועל עוצמתו.

שלום יציב הינו לכשעצמו מרכיב בטחוני חשוב בחוסנה של המדינה. יציבות זו מתבססת בין היתר גם על גבולות בני הגנה וסידורי בטחון חיוניים, אותם תציב

מפלגת העבודה כגורם מכריע בכל הסדרי השלום המתקמים. ישראל תמשיך לפתח את יתרונה האיכותי על פני צבאות ערב, ותעניק עדיפות גבוהה למחקר ופיתוח עצמאיים בתחומי הבטחון ולהרחבת היצור העצמי של נשק וציוד צבאי חדיש ומתוחכם.

המאבק בטרור ובחתרנות יהווה מרכיב מרכזי במדיניות השלום והבטחון של ישראל. מאבק זה ישא אופי יזום והגנתי כאחד. ממשלת ישראל תראה עצמה חופשית לבחור את המקום, השיטה, האמצעים והעיתוי למלחמה בטרור. המאבק בטרור זה מחייב עמידה איתנה, תחכום, נחישות, סבלנות והתגייסות אזרחית ובינלאומית, שיסודותיה כבר הונחו על ידי ממשלת העבודה.

במסגרת מאבק זה, תמשיך ישראל לפעול למען הידוק שיתוף הפעולה הבינלאומי והאיוזרי למאבק נגד הטרור, כפי שהחל להרקם בוועידת שארם-א-שייך, ובהסכם שחתמו הנשיא קלינטון וראש הממשלה שמעון פרס. ישראל תיאבק נגד חימושן בנשק להשמדה המונית של מדינות בעלות אידאולוגיה של שנאה והרס, ובראש ובראשונה איראן. היא תפעל במסגרות אזרחיות ובינלאומיות כדי למנוע את החיבור הקטלני בין אידאולוגיה פונדמנטליסטית לבין נשק לא קונבנציונאלי. צה"ל יופעל לאבטחת קיומה של מדינת ישראל, הגנתה, בטחונה ושלומה. ההסכמה הלאומית בהפעלת כוחו של צה"ל - היא נושא לאומי חיוני שיש לכלול אותו בשיקוליה של הממשלה. יש להוציא את צה"ל מתחומי הפולמוס והמחלוקת הבין מפלגתית.

מו"מ להסדרי שלום

על בסיס פריצת הדרך בתהליך השלום בשנים האחרונות, תנהל ישראל מו"מ להסכמי שלום קבועים עם הרשות הפלסטינית, סוריה ולבנון. מו"מ זה מטרתו להביא לשלום כולל ובר-קיימא-באיוור, לחזק את בטחונה הלאומי של ישראל, ולאפשר לה להנות מצמיחה כלכלית ורווחה חברתית ואישית.

הסדר הקבע עם הפלסטינים:

המו"מ יושתת על בסיס הסכמי אוסלו, וישראל תעמוד במשא ומתן על העקרונות הבאים:

1. ירושלים המאוחדת, בירת ישראל, בריבונות ישראל.
2. ישראל לא תשלוט בעם הפלסטינאי.
3. נהר הירדן יהיה גבול הבטחון המזרחי של ישראל ולא יהיה צבא אחר ממערב לו.

4. המרדה שתענה על צרכי הבטחון והזהויות הלאומיות.
  5. ריבונות על בקעת הירדן, צפון-מערב ים-המלח, גוש עציון, ושטחים חיוניים לבטחון ישראל.
  6. שתוף פעולה כלכלי פלסטיני ירדני ישראלי.
  7. יישוב בעיית הפליטים הפלסטינים מחוץ למדינת ישראל תוך שלילת זכות השיבה.
  8. השארת מרבית המתיישבים הישראלים בריבונות ישראל (לא תוקמנה התנחלויות חדשות).
- הסדר הקבע שינובש במשא ומתן יובא לאישור משאל-עם.

הסכם שלום עם סוריה:

העבודה רואה בגולן אזור בעל חשיבות לאומית למדינת-ישראל. ימשך המו"מ לשלום עם סוריה, על בסיס החלטות מועצת הבטחון 242 ו-338. ההסכם המבוקש יושתת על גבולות בטחון והסדרי בטחון מוצקים. הבטחת מקורות המים החיוניים לישראל וקיום יחסי נורמליזציה מליאה בין שתי המדינות בדגש על שיתוף פעולה כלכלי. ההסכם עם סוריה ילווה במערכת הסכמים עם מרבית מדינות ערב. הסדר הקבע שינובש במשא ומתן יובא לאישור במשאל עם.

הסכם שלום עם לבנון:

ההסכם יושתת על שמירת האינטרסים הבטחוניים של המדינה בכללה ותושבי הצפון בפרט, תוך אבטחת מיגור הטרור. לישראל אין שאיפות טריטוריאליות או מדיניות בלבנון, ומטרתה לפתח יחסי נורמליזציה ושיתוף פעולה כלכלי בין שתי המדינות. עד להשגת הסכם השלום, תמשיך ישראל להגן על גבולה הצפוני ע"י רצועת בטחון בדרום לבנון באמצעות כוחות מקומיים בניבוי של צה"ל, וע"י הסדרי בטחון חיוניים אחרים. במסגרת הסכם השלום יובטח שילובו של צבא דרום לבנון בצבא לבנון.

משאל-עם

עם תום המו"מ לשלום עם סוריה, והמו"מ על הסדר הקבע עם הפלסטינים, ולאחר שתשתכנע הממשלה כי הושגו ההסכמים הטובים ביותר למדינת ישראל, השומרים על האינטרסים החיוניים שלה ומבטיחים לה שלום ובטחון, יובאו הסכמים אלה להכרעת הציבור הישראלי בדרך של משאל עם. קיומו של משאל עם יאפשר בידי הממשלה יכולת תמרון גדולה יותר במהלך המו"מ, ללא חשיפת עמדותינו בפני העמיתים למו"מ. נקיטת צעד זה מהווה לכן הן אסטרטגיה בפני עצמה והן עמדה ערכית של מפלגת העבודה, הרואה בציבור בישראל שותף להחלטות מכריעות בסוגיות יחודיות הנוגעות לעתיד המדינה ועיצובה.

ישראל וארה"ב

יחסיה של ישראל עם ארה"ב הגיעו לנקודת שיא באשר לאיכות הקשרים והידידות העמוקה בינינו לבין הממשל, הקונגרס והעם האמריקאי. הממשלה תפעל ליציקת תוכן נוסף ביחסים אלו ע"י מיסודן ומימושן של ברית אסטרטגית וברית ללוחמה נגד הטרור בין ישראל לארה"ב. הקירבה המיוחדת בין שתי המדינות נתהוותה לא רק בשל אינטרס אסטרטגי, אלא בעיקר הודות לזיקה הערכית והמוסרית שביניהן. ישראל מוקירה את הסיוע הכלכלי והבטחוני לו היא זוכה מארה"ב ואת אבטחת יתרונה האיכותי באזור, ומעריכה את תרומתה היחודית של ארה"ב לתהליך השלום במזרח התיכון.

שלום אזורי

העבודה רואה בהשגת שלום אזורי נדבך מרכזי בחתירתה הכוללת להתהוותו של מזרח תיכון חדש. במסגרת זו תפעל הממשלה להמשך חיזוקם של יחסי השלום עם שכנותיה מצרים וירדן. במקביל תפעל ישראל להעמקת מערכות יחסיה הקיימות עם מרוקו, תוניסיה, מאוריטניה, עומאן וקטאר והעלאת דרג הקשרים עימן, כמו גם לקשירת יחסים עם שאר מדינות ערב השוחרות לשלום. ישראל תפעל בשיתוף עם שכנותיה ליצירת אוירה הדדית חיובית בציבוריות ובכלי התקשורת, כדי להעמיק את קירוב הלבבות בין העמים ולאפשר את מיצוי פירות השלום. הממשלה תפעל להמשך מיסודם של הסדרים אזוריים היוצרים

שותפויות ואינטרסים הדדיים בין עמי האזור לבין עצמם, ובינם לבין נושים אזוריים אחרים.

בראיית מפלגת העבודה מהוות מערכות שיתוף הפעולה לפיתוח אזורי חינוך ותמיכה לתהליך השלום, ובסיס מוצק ליציבות הנוצרת באזור.

הדגש יושם על ההיבט הכלכלי וההיבט האסטרטגי של תהליך השלום בהקשרו האזורי, וכן על שיתופי פעולה ישומיים בתחומים כגון מים, איכות סביבה, תרבות, מדע, טכנולוגיה ועוד.

במסגרת זו:

ישראל מייחסת חשיבות רבה למבנה הכלכלי והאסטרטגי של המזרח התיכון בזמן שלום, במגמה לעצב מציאות אזורית חדשה. בהקשר זה תפעל הממשלה למען המשך מיסוד הקשרים באזור, על בסיס התהליכים המהפכניים אשר עוצבו בשנים האחרונות. כגון: תהליך השלום המולטילטרלי, ועידות קזבלנקה, עמאן וברצלונה לעידוד השקעות הסקטור הפרטי במזרח התיכון, הקמת הבנק האזורי וקידום מערכות יחסי סחר ותיירות אזוריים. כן יבוטל רשמית החרם הערבי. הממשלה תפעל ליצירת שיתוף פעולה בתחום משטר הבטחון האזורי. במסגרת הסכמי שלום אמת תבחן ישראל בחיוב את צמצום החימוש באזור, ייקבעו דרכים להקטנת כוחות צבאיים, ליצירת מאזן כוחות מוסכם ולמניעת הכנסתו של נשק להשמדה המונית לאזור.

היחסים הבינלאומיים של ישראל

פריצת הדרך בתהליך השלום יצרה מערכת גלובאלית חדשה עבור מדינת ישראל, אשר מקיימת יחסים דיפלומטיים עם 158 מדינות, ושואפת להשלים את מעגל יחסיה עם כל מדינות העולם.

הממשלה תפעל למיצוי פוטנציאל הקשרים הנרחב, שנפתח על רקע זה, בפני ישראל לתועלת הבאת נכסים למדינה-פנימה. דגש מיוחד יושם על פיתוח יחסי הכלכלה והסחר הבינלאומי של המדינה עם מדינות הנמצאות בסימן צמיחה, בעיקר בצפון אמריקה, באירופה ובמזרח הרחוק.

כמו כן תפעל ישראל למען הידוק קשרי התיירות עם המדינות והנושים האזוריים השונים והעמקת מערכות היחסים בתחומי התרבות, החינוך, המדע, החקלאות, הטכנולוגיה והרפואה.

ישראל תשאף להפוך למדינה התורמת ביתר שאת מהידע הרב שפיתחה, לתועלת מדינות מתפתחות.

כן תשאף הממשלה להעמיק את ההבנה וההידברות בין הדתות, עם דגש על

האיסלם והנצרות, וזאת מתוך תובנה שדיאלוג בין הדתות עשוי לתרום להגברת הכבוד בין העמים.

ירושלים

ירושלים, בירתה של מדינת ישראל ומרכזו של העם היהודי, **תשאר מאוחדת ושלמה. בריבונות ישראל.**

בעת המו"מ לשלום תעמוד הממשלה על כך **שסביבות ירושלים** כולל מעלה אדומים, נבעת זאב וגוש עציון וצמון מערב ים המלח יהיו **בריבונות ישראל**. ממשלה בראשות העבודה תבטיח את המשך חופש הגישה, חופש הביטוי ו**חופש המולחן**, במקומות הקדושים בירושלים, לבני כל העמים והדתות. בירושלים, עיר הקודש אליה נשואות עיניהם של מיליוני מאמינים בני דתות שונות בכל העולם, יובטח המעמד הדתי המיוחד של המקומות הקדושים לאיסלם ולנצרות. סובלנות ואורך רוח ימשיכו להיות עקרון יסוד במדיניות המנחה את פעילות הממשלה והעירייה. הממשלה תראה בעיקרון של מתן שירותים שווים, תוך התיחסות לצרכים המיוחדים של האוכלוסיה המגוונת יעד חשוב ומרכזי לביסוס אחדותה של ירושלים.

הממשלה תראה כמחויבות וחובה, עפ"י חוק, לכבד את זכויותיהם האזרחיות והדתיות של כל חלקי האוכלוסיה בעיר, ללא הבדל דת ולאום, ולדאוג לצורכי כלל התושבים.

הממשלה לא תחסוך במאמצים להבטיח את **בטחונם האישי של כל תושבי העיר והבאים בשעריה.**

הבטחת חוסנה של הריקמה החברתית בירושלים, מחייבת מאמצים מיוחדים בתחומי החינוך, התרבות, הרווחה והשיכון. על מנת להבטיח את הצרכים הייחודיים של מגוון האוכלוסיות בירושלים. הממשלה תדאג למרכיבים חברתיים בעלי חשיבות מיוחדת, לטיפול מנהיגות מקומית, לשיפור איכות החיים החברה והסביבה של בירת ישראל, ותעשה במיוחד להפחתת העוני בירושלים ולסיע לעניי העיר.

ממשלת ישראל בראשות העבודה תעמיד לרשות עיריית ירושלים את התקציבים הדרושים להמשך הפיתוח של מערכות התשתית בכל רחבי העיר. כמו-כן תבטיח כי תנאי הדוור, המשכנתאות והתמריצים בירושלים יהיו זהים לאלו הקיימים ביישובים אחרים באזור.

הממשלה תפעל להקמת מפעלים חדשים בעיר, לפיתוח אזור התעשייה כאזור פיתוח מועדף ותקדם את פעילותם של מוסדות המדע, המחקר והרפואה בעיר, תוך הקצאת משאבים לשם כך. ירושלים תהיה אכן שואבת לצעירים, שיתנאו להיות תושביה ולא ינטשו אותה.

חברה וכלכלה

מבוא

■ במרכז תפיסתה החברתית כלכלית של העבודה עומדת הבטחת ביטחוננו, רווחתו ועילוויו של האדם. אנו מאמינים כי הדרך לכך היא דאגה מתמדת לפיתוח כלכלי, לשוויון הזדמנויות וצדק חברתי, ומתן אפשרות לכל פרט להביא לידי ביטוי את כישוריו ויכולתו.

■ הממשלה תמשיך להפעיל תוכנית כלכלית שבמרכזה ההשקעות בפיתוח וקידומו של הפרט בחברה והכנת התשתית לפיתוח כלכלי של הסקטור הפרטי והציבורי. תנופת הפיתוח הכלכלי תישען על תהליך השלום והמשך העלייה ותבטיח שמירה על רמת תעסוקה גבוהה ושאיפה להגיע לרמת הכנסה לנפש של המדינות המתועשות. עיקרי התוכנית הכלכלית יהיו הגדלת הפריון והיעילות, הגברת החיסכון הציבורי והפרטי ופינוי מקורות לצמיחה מוטת יצוא.

■ המשק הישראלי חייב להתאים עצמו לפתיחות, תחרותיות וניהול חופשי ממגבלות מנהליות וממעורבות יתר של הממשלה בחיי המשק והכלכלה. אולם הניסיון הישראלי, כמו גם הניסיון של מדינות מפותחות אחרות, מצביע על כך שבמצבי משבר, מלחמה והצורך בקליטת עליה בהיקפים גדולים נדרשת מעורבות ממשלתית וציבורית בתחומים מסוימים לשם הכוונת הפעילות הכלכלית. כמו כן מילוי יעדים לאומיים והטיפול במגזרים מסוימים במשק (כגון החקלאות) מחייבים הפעלת מכשירי תכנון ומעורבות ממשלתית מסוימת. קליטת העלייה מחייבת מעורבות ממשלתית בעידוד הצמיחה, בהמצאת פתרונות דיור, בסיוע במציאת תעסוקה הולמת, במתן שירותים חברתיים נאותים לעולים ובעזרה בקליטה חברתית.

■ לכל תושבי המדינה הזכות לתעסוקה ולביטחון סוציאלי בתחומי רווחה, בריאות, חינוך, שיכון, וסיעוד לעת זקנה. הממשלה תמשיך להבטיח סל שירותים חברתיים ברמה שתיקבע מזמן לזמן בהתאם לאפשרויות המשק והצרכים. דרך הספקת השירותים תעשה מתוך כוונה לאפשר חופש בחירה מירבי של השירותים לציבור המשתמשים והזכאים ובמגמה ליעל את השירותים החברתיים ובלבד שחופש הבחירה לא יהפוך כלי ליצירת מדינת רווחה לעשירים ולפגיעה בשכבות מעוטות יכולת.

■ העבודה תעניק עדיפות ברורה לאכלוס ופיתוח כלכלי של הנגב, הגליל ובמיוחד יישובי קו העימות בצפון. לשם כך יופעלו מערכות העידוד והסיוע לתושבי אזורים אלה לשם הקמת התשתיות הכלכליות והחברתיות ביישובים, חיבורם למרכזי האוכלוסייה והעסקים במרכז הארץ, ולהקטנת הנטל המוטל עליהם. תשומת לב מיוחדת תוקדש לתמיכה ביוזמה להקמת מפעלים חדשים וחיוק קיימים כדי ליצור מקומות תעסוקה הולמים אשר ימשכו לאזורים אלו עולים וותיקים וימנעו עזיבה של צעירים בני המקום.

עקרונות המדיניות הכלכלית - חברתית

■ העבודה דוגלת בקיומו של **משק מעורב-תחרותי** המורכב מהמגזר הפרטי, הממשלתי והציבורי, המתנהל על בסיס כלכלי - עסקי ללא אפליה ואשר בו שיוויון הזדמנויות לכל.

■ הממשלה תצמצם ככל האפשר מעורבותה בפעילות העסקית הרגילה והישירה, ותגביר את קצב מכירת החברות שבעלותה תוך הידברות עם עובדיהן. מטרת המכירה: גיוס אמצעים להשקעות, לפיתוח המשק והפסקת קיומם של שיקולים פוליטיים זרים בדרך הניהול של גופים עסקיים.

■ תהליך ההתייעלות של המגזר הציבורי יהיה מלווה בהקטנת מספר משרדי הממשלה ו**בצמצום בירוקרטיה** בכל התחומים; בראש וראשונה יקצרו תהליכים מורמליים המכבידים על האזרחים והפעילות העסקית. הממשלה בראשות העבודה תפעל להגדלת הפתיחות והתחרותיות במשק.

■ הממשלה תנהיג **מדיניות תקציבית מרסנת, מדיניות מוניטרית מאזנת ומדיניות שער חליפין נאותה**, במטרה להגיע להורדה הדרגתית באינפלציה ובריבית לרמה המקובלת במדינות המתועשות, להגדיל את החיסכון וההשקעות, להשיג צמיחה מוטת יצוא והסרת מרבית הפיקוח על מטבע חוץ בתחילת המאה ה-21.

■ כדי לשמור על רמה גבוהה של **תעסוקה** ויציבות במשק, הממשלה בראשות העבודה תקדם הידברות בין ההסתדרות הכללית, הממשלה, הארגונים הכלכליים והעצמאיים תוך מגמה להגיע להבנה בנושאי מדינות השכר, המסים,

התעסוקה והמחירים. **השכר הריאלי במשק יעלה** בעקבות הפריון. העבודה תומכת בקיומו של חוק שכר המינימום המונע ניצול של עובדים ומבטיח יתר שוויוניות בחלוקת ההכנסה.

■ **המדיניות החברתית** תהיה מושתתת על בסיס מתן הזדמנויות שוות באמצעות מערכת החינוך הכללי והמקצועי, מתן שירותי בריאות על בסיס מוסכם לכל האוכלוסייה, הקמה וחיוק מערכות פנסיה מגוונות וצמצום פערי ההכנסות באמצעות מערכת המיסוי, הביטוח הלאומי, השתתפות במימון שירותים חברתיים ותשלומי העברה אחרים.

■ **שמירה על קצב צמיחה גבוה** יתאפשר על ידי המשך תהליך השלום והעליה הגדולה, הגדלת הפריון, גידול מאמצי החיסכון, ההשקעות, גיוס הון מחו"ל, מדיניות כלכלית כוללת מתאימה, יצירת אווירה תומכת בפעילות העסקית ופתיחת ענפים המתאפיינים בקרטלים ומונופולים בפני יזמים חדשים.

■ **עיקר המאמץ** בהשקעות יופנה להכנת **תשתית** מתקדמת בתחבורה, חשמל, תקשורת מים וביוב, תוך דגש על אזורי פיתוח, ולסיוע להשקעות במחקר ופיתוח.

■ **העבודה תתמוך** בהמשך ביצוע השיפורים הנדרשים בתפקוד **שוק ההון**, כולל הקטנת מעורבות הממשלה בשוק זה, פיתוח שוק הון, סיכון, ופתיחת מבוקרת של שוק ההון הישראלי לתנועות הון בינלאומיות.

■ **הגדלת החיסכון** תתאפשר על ידי הנברת מאמצי הייעול במשק הציבורי, שמירה על מדיניות תקציבית אחראית, צמצום הגירעון בתקציב הממשלה ועידוד החיסכון העסקי והפרטי על ידי שמירת יציבות, **הורדת שיעורי המס** ומניעת ערעור האמון בחסכון.

■ **הממשלה תמשיך** לנהל **מדיניות סחר** המושתתת על הנברת המאמצים ליצירת הסדרי סחר אזוריים, השתלבות המשק בסחר העולמי ובמסגרות בינלאומיות, שער חליפין נאות המסייע בצמיחה מוטת יצוא, וחשיפה מבוקרת ליבוא מתחרה.

■ **הממשלה תיזום** פרויקטים משותפים עם מדינות האזור ותסייע לגיוס הון בינלאומי לפיתוח המזרח התיכון.

אמצעים

מדיניות התקציב

■ הממשלה תנהל גם בשנים הבאות תקציב עם נירעון הולך ופוחת לקראת איוונו בראשית המאה ה-21.

■ תקציב המדינה יבטא את סדרי העדיפות הלאומיים, הצורך בהגברת החיסכון הציבורי והצורך בפינוי מקורות לצמיחה מוטת יצוא.

■ התקציב ימשיך לשמש כמכשיר מרכזי להקטנת הפערים החברתיים ולחלוקה צודקת יותר של ההכנסות.

תעסוקה והכשרה מקצועית

■ העבודה רואה בהבטחת תעסוקה לכל דורש וביכולת להתפרנס בכבוד זכות יסוד של כל תושב.

■ הממשלה תשמור על רמת תעסוקה גבוהה על ידי מדיניות כלכלית תומכת והקצאת משאבים להשקעות בתשתית ובמחקר ופיתוח.

■ הממשלה תיעזר במסלולי הסיוע הקיימים לקידום תעסוקת עולים בתקופת הסתגלותם לחיים חדשים בארץ. כמו כן תשתמש הממשלה במכשירי ההכשרה המקצועית כדי להתאים ולשפר רמתם המקצועית במטרה לסייע להם למצוא מקומות עבודה הולמים, ותפעיל תוכניות יחודיות לשיפור קליטת העולים בעלי השכלה גבוהה במשק הישראלי.

■ צרכי השעה חייבו הגדלת ההעסקה של עובדים זרים בישראל. הממשלה בראשות העבודה תפעל לצמצום בתופעת העסקת העובדים הזרים על ידי הגברת הפיקוח על העסקתם, הגבלת מספרם והגדלת ההשקעות במיכון והפריון בענפי החקלאות והבנייה.

מיסוי

■ העבודה תמשיך להשתמש במכשיר המיסוי כדי להקטין את אי השוויון בחלוקת ההכנסה במשק. הממשלה בראשות העבודה תפעל להרחבת בסיס המס, **להורדת שערי המס המרביים** המוטלים על הכנסות יחידים, לריווח מדרגות המס המוטל על יחידים, להמשך הורדת שיעורי המכס ומס הקנייה בהתאם למדיניות החשיפה המבוקרת, לפישוט דיווחים, להגדלת המאמצים לחשיפת המשתמטים מתשלום מס **ולגביית מס אמת**.

שוק ההון

■ הממשלה תמשיך בתהליך מכירת אחזקותיה בבנקים לשותפים אסטרטגים ולציבור הרחב, תפעל להגדלת תחרות בין המוסדות הפועלים בשוק ההון ולפתיחתו המבוקרת לתנועות הון בינלאומיות.

■ העבודה תתמוך בהמשך ביצוע השיפורים הנדרשים בתפקוד שוק ההון, כולל הקטנת מעורבות הממשלה בשוק זה, פיתוח שוק הון סיכון והמשך שכלול החקיקה להגברת בטחון המשקיעים ויצירת אפשרות של פעילות במתכונת הנהוגה במדינות בעלות שווקים מפותחים.

■ הממשלה תמשיך לפעול להסדרת מערכת הפנסיה ובמיוחד פעילות קרנות הפנסיה. העקרונות העיקריים להסדר יהיו **שמירת זכויות הגמלאים** הזכאים לפנסיה והשקעת כספי החוסכים בשוק ההון כאשר הממשלה תבטיח "רשת ביטחון" של ריבית מינימלית.

הצרכנות

■ העבודה תמשיך במדיניות המבטאת פתיחות והגברת התחרות במשק אשר לה השפעה חיובית על שיפור רמת החיים ואיכותם בישראל. העבודה תפעל לעדכון, להרחבה ולשיפור של החקיקה הקיימת **להגנת הצרכן** ותפעל להגברת המודעות של תושבי ישראל לגבי זכויותיהם כצרכנים.

התעשייה

- הממשלה תמשיך לפעול בצורה נמרצת ליצור את התנאים הנדרשים למימוש היכולת הרבה הטמונה בתעשייה על ידי:
  1. יצירת תנאים מתאימים להגדלה מואצת ביצוא.
  2. הגדלת הסיוע הממשלתי להכשרה מקצועית.
  3. סיוע להקמת תשתית לתעשייה באזורי פיתוח ולהקמת מפעלים בגליל ובנגב ובמגזר הערבי והדרוזי.
  4. המשך הסיוע המוגבר למחקר ופיתוח.
  5. הנהגת מדיניות כלכלית תומכת ומדיניות שער חליפין נאותה, במטרה להגיע להורדה הדרגתית באינפלציה ובריבית לרמה המקובלת במדינות המתועשות. מדיניות זו תסייע להגדלת ההשקעות בתעשייה ולהשגת הגדלה מואצת של היצוא התעשייתי.
  6. המשך הסיוע הקיים לפי החוק לעידוד השקעות הון שיותאם ליעדי הגידול בתעסוקה באזורי הפיתוח והגדלת הסיוע להקמת תשתית לתעשייה באזורים אלה.

■ הממשלה תמשיך לפעול להבראת התעשיות הביטחוניות ולהתאמת פעילותן לנסיבות החדשות שנוצרו בסוף שנות השמונים עקב הירידה בתקציב הביטחון וירידת הביקושים מחו"ל. יופעלו תוכניות הבראה לתעשיות במגמה לאפשר להן עצמאות עסקית ויזום כלכלי בעתיד. ינתן סיוע זמני בתזרים המזומנים שייצב את פעולת התעשיות ויאפשר המשך תפקודם והתאמת מספר העובדים בתעשיות אל היקף ההזמנות תוך מתן פיצוי הולם לעובדים שיאלצו לפרוש.

תיירות

- העבודה רואה בתעשיית התיירות מרכיב מרכזי בתהליך הצמיחה מוטת היצוא של המשק. לכן הממשלה בראשות העבודה תמשיך לשים דגש על שיווק הענף בחו"ל יחד עם קידום פעולות בתחום התכנון והתשתיות. פעולות אלו נועדו לסלק צווארי בקבוק העלולים למנוע או לעכב את הגידול הצפוי בהיקף התיירות לישראל בעקבות תהליך השלום והשינויים באזור.
- יימשך קידום מערך הפרסום והשיווק של מוצרי התיירות הישראליים בעולם. יישמו פעולות תכנון ברמות השונות, יימשך פיתוח התשתית הציבורית ויחול שיפור נוסף במערך הכשרת כוח האדם בענף.

■ הממשלה בהנהגת העבודה תמשיך בתהליך יישום מדיניות תעופה המסייעת להרחבת ענף התיירות.

ענפי התשתית

■ הממשלה תמשיך לפעול לחיסול הפיגור בהשקעות בתשתית להרחבת התשתית המתבקשת מהרחבת הפעילות הנובעת מהעלייה הגדולה, ולהפעלה מנהלית ותכנונית יעילה כך שתובטח פעילות סדירה של ענפי התשתית.

תחבורה

■ הממשלה תמשיך **לסלק "הפקקים" והשיירות** בכבישים ובדרכים ותעשה לפתרון מקיף של בעיות התחבורה הארצית והעירונית.

■ תמשך תנופת התכנון והסלילה של עורקי תחבורה ראשיים בתוכם כביש חוצה ישראל, מנהרת הכרמל, חיבור אזורי הפיתוח בצירי תחבורה מהירים למרכז הארץ וסלילת דרכי גישה לישובים יהודים, ערבים ודרוזים ברחבי המדינה לפי סדר עדיפויות.

■ הממשלה תמשיך לתת **עדיפות למלחמה בתאונות הדרכים** ותקצה משאבים לטפל בגורמים לתאונות העולות בחיי אדם וסבל כה רב.

■ תינתן עדיפות גבוהה ביותר ליצירת **מערכת הסעה המונית** לנוש דן. תופעל חברה ציבורית שתתכנן ותנהל הקמת מערכת תחבורה משולבת ויעילה לרשויות המקומיות השונות וביניהן.

■ הממשלה תפעל להאצת **הרחבת שדה התעופה** בן גוריון והקדמת התכנון של שדה התעופה הבינלאומי של ישראל למאה ה-21. כמו כן תבחן הממשלה הקמתו של שדה תעופה בינלאומי משלים בנגב, משולב עם מסילת רכבת מהירה.

תקשורת

■ העבודה רואה בפיתוח רשת תקשורת מתקדמת, פתוחה ותחרותית תשתית לאומית חשובה לקידום הכלכלה, התרבות, ההשכלה והחברה בישראל. ההשקעות

מצע מפלגת העבודה לכנסת ה-14

בפיתוח הענף, הגברת יעילותו ושיפור ברמת המחירים ואיכות השירותים עשויים להיות גורם חשוב בתהליך הצמיחה והפיכת ישראל למרכז עסקים בינלאומי.

1. יושלם פיתוח מערכת תקשורת לוויינים ישראלית.
2. הממשלה תיזום הקמת רשת תקשורת שתחומי אחריותה העיקריים יהיו רישוי, פיקוח ואכיפה ויעוץ לממשלה בענייני מדיניות.
3. יימשך תהליך פתיחת מקטעים שונים של הענף לתחרות תוך התייעצות עם כל הגורמים בענף.
4. העבודה תפעל למנוע התערבות של הממשלה במדיניות ובביצוע השידורים בתקשורת האלקטרונית.
5. העבודה רואה את הזכות לדעת ואת חופש הביטוי כזכויות יסוד שמימושן יובטח על ידי עיתונות חופשית ומגוונת ואמצעי תקשורת לא מונופוליסטיים.
6. העבודה תמשיך לפעול לעגן את חופש העיתונות וחופש הביטוי תוך שמירת זכויות הפרט, בחוקת המדינה.

שיכון

■ הממשלה תמשיך לפעול להבטחת **שיכון נאות** לאוכלוסיית המדינה ובמיוחד לעולים, זוגות צעירים, משפחות חד הוריות, יחידים ותושבי אזורי הפיתוח ויישובי עדיפות לאומית.

■ הממשלה תיזום פעולות לייצוב **ענף הבנייה ומחירי הדיור** על ידי:

1. הכנת מלאי תכנוני מאושר לבניה, בראיה תכנונית כוללת, בהיקף מינימלי של 400,000 יחידות דיור עד לסוף 1998.
2. שווק נרחב במכרזים של קרקע לבניה בהיקף של 50,000 יחידות דיור בשנה לפי רמות הביקוש באזורים השונים.
3. תיקונים בחוק המקרקעין וחוקים רלוונטיים אחרים במטרה להגדיל את ניצולת הקרקע.
4. פתיחת מכרזי משרד הבינוי והשיכון ומנהל מקרקעי ישראל לקבוצות קבלנים נוספים והגמשת תנאי השיווק של משרד הבינוי והשיכון.

■ הממשלה תמשיך בסיוע במציאת **פתרונות דיור** לקבוצות הזכאים הכוללות זוגות צעירים, עולים, משפחות חד הוריות, זכאים ביישובי פיתוח ויישובי עדיפות לאומית, יחידים, משפחות המתגוררות בצפיפות דיור מעיקה ותושבי אתרי הדיור

הזמני. הסיוע יהיה על ידי מענקים מוחלטים ומענקים מותנים, הלוואות עם ריבית מסובסדת והצמדה חלקית וסיוע בשכר דירה לעולים ולותיקים. הסיוע בשכר דירה יינתן לעולים חדשים עד תום השנה החמישית לעלייתם ארצה, למיעוטי הכנסה העונים על מבחני הכנסה ושוכרים בדוור ציבורי על פי מבחני יכולת כלכליים.

■ הממשלה תמשיך לממן הקמתם של מוסדות ציבור המשרתים את הבנייה החדשה על פי עקרונות כלכליים שנקבעו על ידי ועדת המנכ"לים לבנייה חדשה. הממשלה תפעיל את תוכנית החומש להשלמות הפיתוח וחיווק התשתיות במגזר הדרוזי והערבי.

■ ימשך העידוד לביצוע בניה להשכרה כדי ליצור היצע משמעותי של סוג שיכון זה למי שידו אינה משגת לרכוש דירה או מעוניין בסוג דוור זה. עידוד הבנייה להשכרה יתבצע על ידי הקלות במס.

המגזר העסקי והעצמאיים

■ העבודה רואה במגזר העסקי ובעצמאיים כגורם חשוב בתהליך הצמיחה ותפעל להגשמת היעדים הבאים:

1. העבודה תמשיך לפעול לבטול האפליות הקיימות לגבי המגזר העסקי והעצמאיים.
2. עידוד יוזמות עסקיות ויוזמות לפתיחת עסקים קטנים וחיווק והרחבת הפעולה של הרשות לעסקים קטנים ומגוון האמצעים באמצעותם היא פועלת.
3. הגדלת האמון של המערכת הממשלתית בבעל העסק הקטן והבינוני.
4. שינויים בחוק לביטוח לאומי במטרה לבטל אפליות הקיימות לגבי מגזר העסקים הקטנים והבינוניים.
5. המשך הכרת אלמנטים מסוימים של תנאים סוציאליים לעצמאיים לצרכי מס.

מדיניות חברתית

- העבודה רואה במנגנוני האיוון וההתערבות של המדיניות החברתית כלים עיקריים במאמץ למנוע קיטוב כלכלי וחברתי. קיטוב זה עלול להביא אתנו ניכור ועוינות של הקבוצות החלשות כלפי החברה ויצירת מתחים בלתי נסבלים ואף קרע בחברה.
- לכל תושבי המדינה הזכות לתעסוקה ולביטחון סוציאלי בתחומי הרווחה הבריאות, החינוך, השיכון וסיעוד לעת זקנה.
- העבודה רואה בעוני בעיה כלכלית וחברתית משולבת. הממשלה תמשיך לפעול נמרצות לצמצום ממדי העוני ותרבות העוני תוך הקצאת המשאבים הדרושים לפתרון בעיית העוני.
- הממשלה תפעל לחיזוק המגזר ההתנדבותי, המסייע בהשלמת החסר בשרותים חברתיים ממשלתיים.
- יעדי המדיניות החברתית יהיו:
  1. שוויון הזדמנויות בחינוך.
  2. הבטחת תעסוקה לכל דורש ויכולת להתפרנס בכבוד.
  3. קליטה כלכלית וחברתית של העלייה.
  4. הבטחת זכותו של כל אזרח לדיוור ברמה נאותה ותנאי שלום מותאמים ליכולתו.
  5. צמצום ממדי העוני ותרבות העוני וטיפול במצוקות אישיות.
  6. צמצום פערים חברתיים בהתייחס לקבוצות הכנסה, אזורים גיאוגרפיים, נשים וגברים וקבוצות מוצא.
  7. הבטחת סל שירותים חברתיים ברמה שתיקבע מזמן לזמן בהתאם לאפשרויות המשק והצרכים.
- הממשלה תמשיך ביישום חוק **ביטוח בריאות** ממלכתי המעניק סל שירותים רפואיים מתקדמים ומלאים לכל אזרח ללא קשר לרמת הכנסתו ולמקום מגוריו.

מצע מפלגת העבודה לכנסת ה-14

הממשלה תבחן את תיקון החוק במנמה להבטיח אשפוז סיעודי ולפטור מתשלום בעד תרופות למי שזכאי להשלמת הכנסה.

■ הממשלה תעודד הקמה וחיזוק מערכות **פנסיה** מתקדמות, שכירים ועצמאיים יוכלו להיות חברים בקרנות הפנסיה לפי בחירתם כפרטים או כקבוצות. יתקיים מיקוח ממשלתי על הקרנות להקטנת רמת הסיכון בהם. הממשלה תמשיך לפעול להסדרת מערכת הפנסיה הקיימת ובמיוחד להסדיר את פעילות קרנות הפנסיה. העקרונות העיקריים להסדר יהיו שמירת זכויות הנמלאים הזכאים לפנסיה והשקעת כספי החוסכים בשוק ההון כאשר הממשלה תבטיח "דשת ביטחון" של ריבית מינימלית.

■ העבודה רואה **בביטוח הלאומי** אחד המכשירים החשובים של המדינה לשמירה על הביטחון הכלכלי והחברתי של כלל האוכלוסייה העובדת, ותעשה כמיטב יכולתה לשפרו ולחזקו, בין היתר תוך בחינה מחודשת של תשלום כפל גימלאות לאוכלוסיות זכאיות.

■ הממשלה בראשות העבודה תמשיך בסיוע במציאת פתרונות **דיוור** לקבוצות הזכאים הכוללות זוגות צעירים, עולים, משפחות חד הוריות, זכאים ביישובי פיתוח ויישובי עדיפות לאומית, יחידים, משפחות המתגוררות בצפיפות דיוור מעיקה ותושבי אתרי הדיוור הזמני. הסיוע יהיה על ידי מענקים מוחלטים ומענקים מותנים, הלוואות עם ריבית מסובסדת והצמדה חלקית וסיוע בשכר דירה לעולים ולוותיקים. הסיוע בשכר דירה למיעוטי הכנסה העונים על מבחני הכנסה ולשוכרים בדיוור ציבורי על פי מבחני יכולת כלכליים.

■ ממשלה בראשות העבודה תמשיך ותפעיל את התכניות לשיפור **איכות חייהם** של תושבי **השכונות** הממשלה תמשיך ותקצה משאבים לשיפוץ והרחבת דירות, שיפוץ חיצוני, שיפור רחובות, גנים ציבוריים ואזוריים, שיפור תוכניות שכונתיות וכו'. כל זאת תוך שיתוף התושבים וההשקעות בפעילות חברתית וקהילתית, להפחתת רמת התלות וחיזוק החוסן והמרחב החברתי בשכונות.

■ תימשך **ההעדפה המתקנת** בהקצאת המשאבים לחנוך באזורים בהם מרוכזות הקבוצות החלשות. תימשך ההפעלה הסלקטיבית של **יום הלימודים הארוך** באזורי העדיפות הלאומית ובשכונות המצוקה. יינתנו תוספת שעות לימוד ויופיעו

מצע מפלגת העבודה לכנסת ה-14

פרויקטים חינוכיים מיוחדים כגון טיפול בקשיי למידה וחינוך מיוחד, יופעלו תוכניות למשיכת מורים מצטיינים לאזורי העדיפות הלאומית על ידי מתן תנאי שכר מיוחדים. תימשך הגדלת הקצאת המשאבים לחינוך הערבי, הדרוזי והבדואי מתוך מגמה לצמצום פערים בין ההקצאות למגורים השונים.

- העבודה רואה בהבטחת **תעסוקה** לכל דורש וביכולת להתפרנס בכבוד זכות יסוד של כל תושב. הממשלה בראשות העבודה:
  1. תשמור על רמת תעסוקה גבוהה על ידי מדיניות כלכלית תומכת והקצאת משאבים להשקעות בתשתית ובמחקר ובפיתוח.
  2. תיעזר במסלולי הסיוע הקיימים לקידום תעסוקת עולים בתקופת הסתגלותם לחיים חדשים בארץ. (ראה להלן, בפרק על העולים).

- העבודה רואה ב**שירותי הדת** שירותים חיוניים לרווחת כל האזרחים מכל המגזרים ומכל הדתות ולשם כך הממשלה תמשיך ותפעל:
  1. להשקיע מאמצים בשיפור שירותי הדת "עם הפנים לקהל" ולהביא את שירותי הדת לרמת מנהל יעילה ומודרנית.
  2. לתת מענים מתאימים לציבור המסורתי והחילוני לשירותי דת.
  3. לקדם גישה שוויונית מעשית ללא משוא פנים בשירותי דת ובשירותיהם של בתי הדין הרבניים.

- ממשלה בראשות העבודה תמשיך בשיפור מעמדם ואיכות חייהם של **הגמלאים** במדינה על ידי:
  1. מתן ייצוג לגמלאים במוסדות ממלכתיים והסתדרותיים.
  2. ביטוי כבוד והערכה למועלם של האנשים המבוגרים בעבר ולעידוד פעילותם היוצרת והתרוממת גם בעתיד.
  3. הרחבת השירותים החברתיים והקהילתיים עבור האוכלוסייה המבוגרת כגון: מרכזי יום, בתי אבות, אווירי דיוור מונגן וכו'.
  4. הרחבה והתאמה של שירותי הבריאות לצרכי הגמלאים בנושאי אשפוז סיעודי ומחירי התרופות.
  5. הבטחת פנסיה שתאפשר חיים בכבוד לשכיר ולעצמאי, תוך שמירה על הערך הריאלי של רמת הנימלה.

מצע מפלגת העבודה לכנסת ה-14

■ ממשלה בראשות העבודה תמשיך במחויבותה המעשית למימוש שוויון הזכויות בין המינים. הממשלה תפעל להשגת מטרה זו בכל התחומים ובכל מגזרי החברה הישראלית באמצעות:

1. מערכת החינוך על כל רמותיה ושלביה, בצה"ל, בתקשורת ובחקיקה.
2. הכללת נשים בכל מוקדי ההכרעה והגדלת ייצוגן בכל מערכות השלטון.
3. שאיפה לזכויות שוות לעבודת נשים וגברים וקידום נשים לתפקידי ניהול.
4. התקדמות ביישום החוק למניעת אלימות במשפחה וחוק משפחות חד הוריות.
5. בחינת האפשרות להכרה בהוצאות טפול הילדים ומשק הבית כהוצאה מוכרת לצרכי מס.

■ ממשלה בראשות העבודה תפעל לסיוע וקידום המגורים הבאים:

1. **זוגות צעירים:** פעולה נמרצת להבטחת הזדמנויות למשפחות צעירות לבנות את עתידן על ידי: הכשרה מקצועית, סיוע ברכישת השכלה אקדמאית, סיוע בדיוור ובתחום התעסוקה.
2. **משפחות ברוכות ילדים:** המשכת הפעולה לפיתוח הזכויות והשירותים עבור ההורים והילדים על ידי: סיוע בחינוך גילאי 3 עד 5 באזורי עדיפות לאומית ושכונות מצוקה, הקלות בתשלומים למשפחות נזקקות במערכות החינוך והמערכות העירוניות.
3. **נכים ומוגבלים:** ראה להלן, בפרק נפרד.

ההסתדרות הכללית החדשה והעובדים בישראל

■ מפלגת העבודה רואה בהסתדרות הכללית החדשה תנועה חברתית המייצגת את האינטרסים של העובדים והנימלאים בישראל, המגינה על התהליכים לשמירה על חברה שוויונית וצודקת.

■ מפלגת העבודה רואה את מושג העבודה כערך חברתי מעבר למשמעויות הכלכליות שבכך. לכל אדם זכות יסוד לעבודה ופרנסה הוגנים. הממשלה בראשות העבודה פעלה בשנים האחרונות בהצלחה להורדת היקף האבטלה ושיפור בתנאי העסקה במגזרים רבים. מפלגת העבודה תמשיך ותפעל:

1. להפחתה נוספת בהיקף האבטלה ומתן פתרונות נקודתיים למיתוח תעסוקה ולמניעת אבטלה במיוחד באיזורי סיכון לאבטלה גבוהה (פריפרייה ועיירות פיתוח).
2. להרחבת ההכשרה המקצועית והשתלמויות העובדים, תוך התאמה לשוק העבודה המודרני.
3. למדיניות שכר המכבדת את העובד ומשפחתו.
4. העבודה רואה במנגנון תוספת היוקר הקיים כלי מרכזי במערכת השכר ויחסי העבודה ותתמוך בהמשך קיומו באופן שיהיה מבוסס על הסכם בין ההסתדרות החדשה לבין ארגוני המעסיקים.

■ מפלגת העבודה רואה בהעסקת עובדים זרים פתרון של הכרח ארעי בלבד לצרכי שוק העבודה העכשוויים. הממשלה תפעל:

1. לצמצום הכורח של העסקת עובדים זרים בישראל.
2. לתנאי שכר ותנאי חיים הוגנים של העובדים הזרים ולחתימת הסכמים המסדירים את תנאי עבודתם, שלא יהפכו לכלי הפוגע בשכר העובדים הישראליים.
3. שלא יועסקו עובדים זרים, במקום עובדים שובתיים.

■ ממשלת העבודה רואה בהסתדרות הארגון היציג הגדול ביותר של העובדים ותתייעץ עם ההסתדרות לפני חקיקה או פעולה הנוגעת לעובדים.

מצע מפלגת העבודה לכנסת ה-14

- ממשלת העבודה תשמור על שכר המינימום ותבחן אפשרות להגדילו.
- ממשלת העבודה תכניס תיקונים בחוק הגנת השכר וחוק הסכמים קיבוציים להסדרת יחסי העבודה במשק, שיאפשרו את פעילותם ומימונם של ארגוני העובדים בישראל.
- העבודה תפעל לחקיקת חוק יסוד: זכויות חברתיות של האדם ברוח ערכיה של ישראל כמדינה דימוקרטית המושתתת על ערכי השוויון, הצדק החברתי והערבות ההדדית.
- העבודה תפעל להבטיח בחוק יסוד את זכות העובדים להתארגן ולשבות, ואת זכותם של ארגוני עובדים יציגים להתקשר בהסכמים קבוציים, לרבות הזכות למידע, ואת זכות ארגוני העובדים למימון.
- העבודה תעשה להגנת שכרו של העובד.
- ייעשה מאמץ לצמצום פער ההכנסות הקיים בין העשירונים העליונים לעשירונים הנמוכים.
- תוענק הגנה על העובדים בעת המרטה.
- מפלגת העבודה מכירה בהסתדרות הכללית החדשה כגוף הנדול והמייצג את מירב העובדים למקצועותיהם במישור הארצי והמקומי.
- סיעת העבודה בכנסת תיפעל לחקיקת חוקים ותקנות תוך שיתוף פעולה עם ההסתדרות החדשה, כדי להבטיח את זכויות העובדים ועבודה מאורגנת.
- מפלגת העבודה רואה בשרות התעסוקה, את הגוף הממלכתי המרכזי, העוסק בניוס, הכוונה והשמת כח אדם בכל מגזרי העבודה בישראל, ותפעל לייעול ושיפור שרות התעסוקה, כדי להתאים את שרותיו לשוק העבודה המודרני ובנישה אוהדת לעובדים.

חינוך

■ השגיה הגדולים של הממשלה היוצאת בתחום החינוך ישמשו בסיס ומונף להתקדמות ולשינויים לקראת שנת 2000.

הממשלה בהנהגת מפלגת העבודה תפתח מערכת חינוך מודנית באיכות גבוהה לבני כל השכבות בציבור, המבוססת על אחריות-המדינה ועל שיוון הזדמנויות.

מערכת החינוך בכל מגזריה תהווה בית-יוצר ליחד הישראלי, ותטפח את הזהויות היהודיות של משתתפיה, תוך כינונו של רב-שיח בין תרבותי, ומפגש השונים כאורח חיים מתמיד.

מפלגת העבודה תפעל בתחום החינוך על-יסוד העקרונות שלהלן:

א. חוק-יסוד החינוך

חוקי החינוך המועטים והמרכזיים ייבחנו מחדש, לאור השינויים שהתחוללו בחברה ובמשק. תחומים מרכזיים הראויים לחקיקה, כמו מטרות-החינוך, המשותפות והייחודיות, התכנים הלימודיים והחינוכיים, ומימוש הזכות לחינוך מעולה לכל - ירוכזו ב"חוק החינוך", בהתאם למנילת העצמאות ולעקרונותיה.

ב. אחריות, ביזור ואוטונומיה

תעשה אבחנה שיטתית ומסודרת בין ענייני-חינוך מרכזיים שהמדינה חייבת לנווט בלי לסגת מחובותיה ואחריותה להם, לבין ענייני-חינוך בעלי אופי אזורי ומקומי, ולבין ענייני-חינוך שראויה להם האוטונומיה של המוסד החינוכי.

ג. החינוך הציבורי

על כל מוסד חינוכי שתקציבו ניוון במישרין או בעקיפין מקופת-הציבור תחול החובה לקלוט תלמידים ללא מיון, על פי הפנייה ציבורית, ולהביאם לסיום מלא של חוק-לימודיהם.

ד. מימון החינוך ושיוון הזדמנויות

שיוון הזדמנויות בחינוך הוא כלי מרכזי להקטנת פערים חברתיים ולקיומה של חברה מתוקנת. תימשך ההעדפה המתקנת בהקצאת המשאבים לחינוך

באזורים בהם מרוכזות הקבוצות החלשות; תימשך הפעלה הסלקטיבית של יום הלימודים הארוך באזורי העדיפות הלאומית ושכונות המצוקה. יינתנו תוספות שעות לימוד ויופעלו פרויקטים חנוכיים מיוחדים כגון טיפול בקשיי למידה וחנוך מיוחד. הממשלה תמשיך בהקצאת המשאבים לחנוך בישובים הערביים והדרוזיים מתוך מגמה לצמצום הפערים בין ההקצאות למגורים השונים.

ה. דמוקרטיזציה של החינוך

חובת החינוך בכלל, ומניעת האפשרות מן ההורים לבדל את ילדיהם מילדי אחרים, מחייבת במקביל להגדיל את משקלה של השתתפות-ההורים והשתתפותם של תלמידים-בוגרים בענייני המוסד החינוכי. ממשלת העבודה תפעל למיסוד מחייב של השתתפות ההורים והשתתפותם של תלמידים-בוגרים במסגרת האוטונומיה של המוסד החינוכי, ולהסדרה בחוק של מעמד נציגויות ההורים לדרגותיהן.

ו. הטרוגניות, פלורליזם, וחינוך לדמוקרטיה

תמשך, תשוכלל ותתרחב מדיניות חינוך לאומית המחייבת הרכב אוכלוסיית-תלמידים הטרוגני בכיתות ובבתי-הספר, הן כערך לאומי חברתי וחינוכי, והן כאמצעי מרכזי לשיוון-הזדמנויות ולאיכות גבוהה. החינוך לפלורליזם ולדמוקרטיה יוכל להתקיים רק על בסיס ההטרוגניות, כאורח חיים וכדוגמה חיה.

ז. פחות תלמידים בכיתה

מפלגת העבודה חוללה שינוי מפליג בהשקעה הלאומית בחינוך, שחלק נכבד ממנה הופנה להארכת יום הלימודים. הממשלה בהנהגת מפלגת העבודה תמשיך במהלך זה, תוך הקפדה על השקעה דיפרנציאלית לפי שיקולים חברתיים. במסגרת ההשקעות לקראת שנות ה-2000, יוקטן מספר התלמידים המירבי בכיתה. כל השינויים יבוצעו תוך מתן קדימות לישובים, אזורים, ומוסדות חינוך הפועלים בתנאים קשים, ובכללם ערי הפיתוח, ישובי קו-העימות, השכונות, ריכוזי העולים, והמגזר הערבי והדרוזי.

ח. השקעה במורים

המורים הם המפתח לכל קידום בחינוך. הממשלה היוצאת חוללה מפנה

באקדמיזציה של המורים ובהשתלמותם. מפלגת העבודה תמשיך בפעולה לשיפור כמותי ואיכותי של הכשרת המורים, במגמה להגדיל משמעותית את מאגר המורים הטובים בישראל. לאחר השלמת הצעד שמנע את ההדרדות בשכר-המורים בשנים האחרונות, תיבדק האפשרות לשיפור נוסף בשכרם היחסי של המחנכים בישראל.

ט. תנועות נוער

מפלגת העבודה תעמיד את תנועות-הנוער, כאחת מיצירותיה החינוכיות הייחודיות של ישראל, במרכז החינוך הבלתי-פורמלי. הממשלה בהנהגת מפלגת העבודה תכפיל את הקף פעולתן של תנועות-הנוער, תוך שילוב כל השכבות באוכלוסייה, ובכלל זה בני-הנוער העולים החדשים.

חינוך גבוה ומדע

■ ממשלה בראשות העבודה תמשיך לפעול להקצאת משאבים הולמים לחינוך הגבוה, על מנת להעלות את מעמדה המדעי והטכנולוגי של ישראל, למשוך מדענים אליה, ולמנוע בריחת מוחות ממנה.

■ העבודה תפעל ליישום מדיניות טכנולוגית לאומית. שתתבסס על התמרת הידע המדעי אקדמי לממשות טכנולוגית, אשר תהווה בסיס לתעשייה מתקדמת בעלת משמעות כלכלית מרכזית. לשם כך יש להבטיח:

1. יצירת תמריצים כלכליים למחקר מדעי בניהול משותף עם גורמי תעשייה והקמתם של מרכזים לאומיים למחקר ולטכנולוגיה.
2. יצירת כלים תמריציים כלכליים לפיתוח יוזמות חדשות ויכולת תעשייתית בכל תחומי הטכנולוגיות המתקדמות ובמיוחד, יצירת שותפויות עסקיות עם חברות זרות, במטרה להבטיח את שילובה של ישראל בכלכלה העולמית.
3. הממשלה תפעל להרחבה והקמה של מוסדות להשכלה על תיכונית בעיירות הפיתוח. בהתיישבות הכפרית, כשלוחות של מכוני המדע והמחקר הגבוהים. במגמה ליצירת מצב בו כל בוגר תיכון יוכל לרכוש השכלה אקדמית. כדי לממש יעד זה תפעל המפלגה להענקת סיוע לסטודנטים הזקוקים לכך.

■ הממשלה תפעל להקמה הדרגתית של מכללות חדשות בפיקוח המועצה להשכלה גבוהה ולהרחבת החינוך הגבוה. כמו כן תפעל להכרה בתואר שיושג במכללות.

- ממשלה בראשות העבודה תשאף להקל על תנאי הקבלה למוסדות החינוך העל תיכוניים, ותחזק את מעמד הסטודנטים במוסדות ההשכלה הגבוהה, באופן שתובטח:
1. שמירת זכויות הסטודנטים מבחינה אקדמית וסוציו-אקונומית.
  2. קביעת שכר לימוד הוגן בכל מוסדות ההשכלה הגבוהה, תוך הבטחת מילגות לנצרכים.
  3. מתן משכנתאות לשכר לימוד לסטודנטים הזקוקים לכך.
  4. מיסוד יחסי סטודנטים - הנהלת המוסד האקדמי, כך שלסטודנטים תהיה נציגות בקבלת ההחלטות במוסדות האקדמים.

ספורט וחינוך גופני

משרד החינוך, באמצעות רשות הספורט, ימשיך בהרחבת פעילות ההתאחדות לספורט בבתי הספר, להעמקת בניית תשתית הספורט בכל שכבות הגיל של מערכת החינוך.

ימשיך תהליך היציאה לעצמאות של האיגודים וההתאחדויות, ובניית מתקני ספורט בכל רחבי הארץ, לעידוד הפעילות הספורטיבית והפעילות העממית לתרבות הפנאי והנופש הפעיל.

הגיוס לצה"ל, החיילים המשוחררים והדור הצעיר

- גיוס חובה לנשים כגברים הוא מיסודות האזרחות והבטחון של המדינה.
- דחיית השירות הצבאי המקיפה היום רבבות צעירים, מפלה בין אזרחי המדינה ויש לה השפעה מוסרית על הצעירים המתגייסים.
- העבודה תפעל לתיקון המעוות לשוויון חובות ושוויון זכויות בין אזרחי המדינה.
- העבודה מציינת לחיוב את הניסיון המוצלח של שילוב לימוד תורה ושירות צבאי במסגרת ישיבות ההסדר.
- תימשך הפעולה החשובה לשילובן של חיילות במינון מקצועות ותפקידים נרחב.
- ממשלה בראשות העבודה תפעל לביצוע חוק השירות הלאומי תשי"ג-1953 במטרה להטיל על הבנות הפטורות משירות צבאי חובת שירות לאומי מקביל בתחומי קליטת העליה, חינוך, בריאות ורווחה.
- ממשלה בראשות העבודה תעשה לפתיחת שערי מוסדות ההשכלה הנבוהה ובתי הספר המקצועיים בפני הצעירים המעוניינים ללמוד (ראה תת פרק "חינוך גבוה ומדעי").
- הממשלה תפעל באופן נמרץ ליצירת מקומות תעסוקה לצעירים, ליכולת הצעירים להתפרנס בכבוד ולמימוש זכותם לדיור הולם (ראה תת פרקים "תעסוקה והכשרה מקצועית" ו"שיכון").

■ העבודה תפעל על פי חוק החיילים המשוחררים שחוקקה שיבטיח זכויות לכל חייל משוחרר בתחומי התעסוקה, הדיור, ההשכלה וההכשרה המקצועית. חוק זה יבטיח:

1. מתן עדיפויות לחיילים המשוחררים בצעדיהם הראשונים לאחר השחרור ומניעת ירידתם מהארץ.
2. אפשרויות מעשיות לביסוס מעמדם הכלכלי, כדי לחזק את מעמדם החברתי ולהבטיח עתידם במדינה.
3. הקמת מכשיר כספי שיבטיח בתוקף הוראות החוק את יכול המימוש של זכויות החייל המשוחרר.
4. זכותו של חייל משוחרר לחזור למקום העבודה בו עבד לפני גיוסו.
5. סיוע לחייל משוחרר בהשתלמות מקצועית ובהשלמת לימודי הבגרות.

הממשלה תפעל לשפור מצבם של הסטודנטים כסקטור בפני עצמו, ולקביעת שכר לימוד הוגן.

הממשלה תדאג לכך שמחוסרי יכולת יוכלו ללמוד במוסדות ההשכלה הנבונה ובמכללות על-ידי העמדת מילנות והלוואות לרשותם.

דמוקרטיה וממשל

- רצח ראש הממשלה יצחק רבין ז"ל היה נסיון להתנקש בדמוקרטיה הישראלית ולהחליף את הכרעת הרוב באקדח היחיד, על רקע הסתה נמשכת נגד הלגיטימיות של ממשלת ישראל. ממשלה בראשות העבודה תעשה לביצור ערכי הדמוקרטיה, להגברת החינוך לדמוקרטיה ולחיוזוק ויצוב הדמוקרטיה בישראל.
- העבודה הובילה את הליך הבחירה האישית של ראש הממשלה, עמדה על יישומה, והיא תמשיך לפעול לשינוי שיטת הבחירות לכנסת, לפיה חלק מחברי הכנסת ייבחרו באזורים תוך שמירה על עקרון הייצוג היחסי בכנסת. לקחי הבחירה הישירה והפריימריס ייבחנו להסקת מסקנות.
- העבודה תעשה להשלמת החוקה וחקיקת חוקי היסוד החסרים לשמירת מעמדו של בית המשפט העליון כבית-משפט לחוקה.
- העבודה תפעל לבחינתן ההדרגתית של תקנות ההגנה (שעת חרום) מתקופת המנדט ותקנות ישראליות לשעת חירום ולהחליפן בחקיקה ישראלית.
- העבודה השקיעה משאבים ללא תקדים בפיתוח מערכת בתי-משפט. במבנים ובכוח אדם, והיא תמשיך הריפורמה בבתי המשפט תוך שמירה על עצמאות הרשות השיפוטית.
- נמשיך ברפורמה במינהל הציבורי, במגמה להיטיב את השרות לאזרח, לפשט תהליכים בירוקרטיים ולהעמיק את מודעות השרות הציבורי לחובתו לשרת את הציבור.
- נמשיך לעשות למניעת פוליטוציה במינהל הציבורי ולהבטחת מעמד הממלכתי של עובדי הציבור ולשפור תנאי עבודתם במסגרת התקציב המאושר.
- נפעל לעגן את זכות הציבור לדעת בחוק ונמשיך להבטיח את חופש העתונות ולעגן בחוק את חסיון העתונאי.

מוצע מפלגת העבודה לכנסת ה-14

- נבטיח הלכה למעשה שהכל יהיו שווים בפני החוק וכי לא יופלה אדם בישראל מטעמי מין, דת, לאום, גזע, עדה, ארץ מוצא, גיל, נטייה מינית, או הורות.
- ניתן עדיפות לאכיפת החוק, למאבק בכל תופעות האלימות ובכלל זה האלימות במשפחה והאלימות על רקע מיני. תשומת לב מיוחדת ניתן למאבק בתאונות הדרכים, בסוחרי הסמים ובכל תופעות השחיתות.
- נקפיד על התנהגות שליחי המפלגה בשירות הציבורי על פי נורמות נאותות ונדרוש מהם לתת דוגמא אישית במילוי תפקידם.
- הממשלה תדון בדרי"ח מבקרת המדינה ותפיק תקחים מהבקורת ותפעל לתיקון הליקויים, למינהל תקין ולעקירת תופעות השחיתות.

מעמד האשה

העבודה מחוייבת למימוש השוויון בין המינים במשפחה בתעסוקה ובחברה ותפעל להשגתו בכל התחומים ובכל מגזרי החברה הישראלית, באמצעות מערכת החינוך על כל רמותיה ושלביה, לרבות בצבא, בתקשורת לסוגיה, בחקיקה ובהקניית כלים לאכיפתה, וכן באמצעות הגדלת מספרן של נשים במוקדי הכרעה.

העבודה תפעל לאשרור האמנה הבינלאומית לביעור כל סוגי האפלייה נגד נשים.

העבודה מברכת על הקמתה של הועדה למעמד האישה בכנסת. העבודה תפעל להרחבת סמכויותיה של ועדה זאת.

ממשלת העבודה תפעל לבדיקת תלונות ציבור בנושא השוויון בין המינים במסגרת חוק מבקר המדינה.

ממשלת העבודה תבחן הקמתה של רשות מרכזית למעמד האשה ולטיפול בנושא האלימות נגד נשים, על מנת להתמודד עם הבעיה, הן לעיבוי רשת המרכזים לסיוע לנפגעות תקיפה מינית, הן להקמת מקלטים נוספים לנשים מוכות, והן לתכניות הכשרה, הדרכה, והגברת מודעות בקרב הגורמים הממלכתיים העוסקים בנושא (משטרה, פקידי סעד, גופים שיפוטיים, מערכת החינוך, רשויות מקומיות וכיו"ב).

ממשלת העבודה תפעל לשוויון בין המינים בשוק העבודה, ובכלל זה:

1. ישום התכנית להעדפה מתקנת בשרות הציבורי, והרחבתה לגבי גופים המקבלים כספי מדינה, לרבות ישום תכנית כזאת כאחד הקריטריונים לזכיה במכרזים.
2. אכיפה מוגברת של חוק שכר שווה לעובד ולעובדת ושל חוק שוויון הזדמנויות בתעסוקה.
3. להכרה בהוצאות לצורך טיפול בילדים כהוצאה מוכרת לצורך יצירת הכנסה. העבודה תבחן המשך מתן הטבות למשפחות חד-הוריות ולשינוי הוראות הביטוח הלאומי, כך שמבחני ההכנסה יהיו רחבים יותר וגם נשים עובדות תוכלנה לקבל תשלומי מזונות.

ממשלת העבודה תוסיף להקצות משאבים להחדרת ערך השוויון בין המינים

מצע מפלגת העבודה לכנסת ה-14

לתכניות הלימודים בכל רמות החינוך.

העבודה תתנגד לכל קצור נוסף של שרות חובה לנשים בלבד.

ממשלת העבודה תפעל לפתיחת יותר מקצועות צבאיים בפני נשים, תוך ליווי והדרכה בקרב מפקדים ומפקדים לגבי ערך השוויון בין המינים.

העבודה תפעל למעורבות נשים בקידום תהליך השלום, בשרות החוץ ובשירותי הבטחון של ישראל.

העבודה תפעל לתכנון מדיניות תעסוקה ארוכת טווח המתבססת על חקר השוק ומגמות עתידיות, שתקח בחשבון תעסוקת הנשים, הכשרתן המקצועית וקידומן.

העבודה תבחן את האפשרות למתן קצבאות ונקודות זיכוי בגין ילדים עד גיל 21 או עד תום שרות צבאי או שירות לאומי.

ממשלת העבודה תחזק את מעמדם של בתי הדין למשפחה, ולא תאפשר להרחיב את סמכויותיהם של בתי הדין הרבניים או לצמצום פיקוח בג"ץ עליהם.

העבודה תפעל למתן פתרונות בנושאים דוגמת חליצה, ענינות, מנועי חיתון, נירושין, והפקעת נישואין.

העבודה תפעל להגנת זכויות הידועות בציבור בנושאים כגון: ענייני משכנתאות, תכניות פנסיה, קיצבאות שאירים וכיו"ב.

העבודה תפעל ליצוגן של נשים במועצות הדתיות.

ממשלת העבודה תבחן את האפשרות להקים גוף מקצועי במסגרת משרד הבריאות על מנת לבחון סוגיות בנושאי בריאות האישה. בצד סוגיות מקובלות כגון נניקולוגים, מיילדות ובריאות האם והילד, יש לכלול מחלות שכיחות אצל נשים, וכן מחלות שבהן יש שוני בין המינים. הבחינה תלווה במתן המלצות לגבי הכללת שרותים נוספים ב"סל בריאות".

ממשלת העבודה תפעל להגברת מעורבותן ושיתופן של נשים במדיניות התכנון, על מנת ליתן ביטוי לצרכיהן.

העבודה תפעל לקידום נשים בענפי הספורט השונים.

השלטון המקומי

- ממשלה בראשות העבודה תמשיך לפעול לשינוי יחסי הגומלין בין השלטון המרכזי לשלטון המקומי ותביא לרפורמה שמגמותיה העיקריות:
1. יצירת מערכת שלטונית רציפה שבה הרשויות המקומיות עומדות עם הפנים לתושב במגמה להעניק לו מיטב השרותים בכל תחומי החיים: חינוך, חברה, רווחה, איכות סביבה, תחבורה וכו'.
  2. הפחתת נטל המיסים הישיר והעקיף המוטל על התושבים על ידי הרשויות המקומיות; הפחתה זו תושג על ידי התייעלות הרשויות המקומיות באמצעות איחוד רשויות מבחינה כלכלית, תקציבית, וארגונית.
  3. יוגדרו אזורי עדיפות לאומית למען ביזור האוכלוסיה ומתן תעסוקה תוך חיזוק ישובי הספר וישובי הפיתוח.
  4. תעשה אבחנה ארגונית ותחיקתית שתביא להפרדה בין תפקידי חקיקה של מועצת הרשות המקומית לתפקידי הביצוע המוטלים על המערכת השלטונית המקומית.
  5. פרטי הסיוע הכספי של הממשלה לרשויות המקומיות תהיה גלויה, פומבית ותחשף לבקרה ציבורית.
  6. תוענקנה סמכויות נרחבות יותר לרשויות המקומיות בכל הנוגע למקרקעין המדינה ושינוי יעוד קרקע תוך הרחבת סמכויות בתחום חוק התכנון והבניה.

מערכת הבריאות

ממשלת העבודה תתן לנושא הבריאות מקום גבוה בסדר העדיפויות הלאומי. העבודה רואה במתן שירותי בריאות טובים לכל אזרח את אחת מזכויות היסוד הבסיסיות וערך חברתי ראשון במעלה.

ממשלת העבודה תמשיך ביישום חוק ביטוח בריאות ממלכתי המעניק סל שרותים רפואיים מתקדמים ומלאים לכל אזרח, ללא קשר לרמת הכנסתו ולמקום מגוריו. ממשלת העבודה תיישם את כל הלקחים משנתו הראשונה של חוק זה ותתקן בחקיקה את כל החסרונות שהתגלו בו. ממשלת העבודה תדאג שאזרחי ישראל יוכלו להנות מכל חידושי הרפואה העולמית, כך שתשמר תוחלת החיים הגבוהה ורמתה הגבוהה של הרפואה הישראלית המאפשרת זאת.

ממשלת העבודה תעודד את הניהול העצמי היעיל בבתי החולים הממשלתיים והציבוריים, ואת הניצול היעיל של מתקניהם וציודם.

ממשלת העבודה תבצע בשלבים את תכנית האשפוז הלאומית שתכליתה להתאים את שרותי בתי החולים הציבוריים לגידול אוכלוסיית ישראל והזדקנותה ולהפחית את הצפיפות בהם.

במהלך כהונתה תפתור הממשלה את בעיית האשפוז הסיעודי ותביא לחיסול תור הממתינים לאשפוז זה.

איכות הסביבה

איכות החיים תלויה באיכות הסביבה בקשר הכרחי וקיומי.

ממשלת ישראל בראשות העבודה תקדם את שיקולי איכות הסביבה למקומם הראוי בהליכי קבלת ההחלטות בכל המגזרים והרמות במשק.

הממשלה תפעל לשמירת דמות נוף הארץ וחיזוק מעמד של **השטחים הפתוחים**. הממשלה תורה לבדוק את ההשלכות הסביבתיות בטרם קבלת החלטות להקמת מפעלי תעשייה או שכונות מגורים. מצד הממשלה יעשה מאמץ לשימוש חסכוני בקרקע ומתן עדיפות לשימוש בקרקע מפותחת (מתוח מערכות עירוניות קיימות והרוויות הבנוי בתחום השטח המבונה). כמו כן, הממשלה תקפיד על שמירת **ראות ירוקת** באזורי בנייה רוויים.

הממשלה תפעל לפתוח דרום הארץ והגליל במגמה להקל על צפיפות האוכלוסיה במישור החוף ועל לחצי הפיתוח בנוף הפתוח במרכז הארץ.

יושם דגש מיוחד מצד הממשלה לפיתוח התחבורה הציבורית ושיפור הניידות בין צפון דרום ומרכז הארץ. פיתוח הכבישים ודרכי התעבורה יעשה תוך התחשבות **בערכי הטבע, הנוף והסביבה**.

קביעת נפח פעילותו העתידי של שדה התעופה בן נוריון תתחשב בהשלכות הסביבתיות על תושבי מרכז הארץ. בתכנון השדה תינתן עדיפות לחלופות המפחיתות את המפגעים.

הממשלה תייחס חשיבות רבה למניעת **זיהום המים**. יוגדל ניצולם של מי קולחין לחקלאות, לנינון עירוני ולתעשייה. הממשלה תפעל להפיכתם של הנחלים למרחבים ירוקים המיועדים לשמורות טבע אחרי נפש ותיירות.

הממשלה תפעל לצמצום **זיהום האוויר** ממוקדי תעשייה, תחנות כוח, תחבורה וחקלאות ותיזום מעבר לכלי תעבורה המונעים באנרגיה טבעית.

מצע מפלגת העבודה לכנסת ה-14

הממשלה תפעל לפתרון משולב של בעיית הפסולת במתן תמריצים כלכליים ליוזמים פרטיים לצורך הקמת תעשיות לפתרון משולב להפחתת הפסולת למיחזור לשריפה ולהטמנה.

הממשלה תבחן ותפעל למציאת פתרונות בטוחים לאחסונם והובלתם של **חומרים דליקים** ומזהמי סביבה.

הממשלה תבחן באופן מעמיק יוזמות **פיתוח החוף** והמרינות מתוך מודעות כי חוף הים בישראל הוא משאב מוגבל. חופי הים ישמרו לציבור הרחב בנישה חופשית וברמת ניקיון ותברואה גבוהים.

הממשלה תעשה מאמץ הסברתי ותחוקק חוקי הגנה מקרינה ועישון.

הממשלה תבחן איך לקדם חקיקה סביבתית ותקנות המיישמות ומעגנות עקרונות סביבתיים, ובכלל זה - חוק להגנה על השטחים הפתוחים. חוק המבטיח נגישות למידע סביבתי, תקנות תסקירי השפעה על הסביבה, תקנות מיחזור, תקני רעש, זיהום אוויר, וכיו"ב.

הממשלה תתמוך בעידוד **שימור אתרים** כחלק ממורשת הארץ.

הממשלה תפעל לחיזוקו של המשרד לאיכות הסביבה שיהוו גורם מרכזי בתכנון, כמו כן תעודד רשויות ציבוריות המניטות על איכות הסביבה.

דת מדינה

העבודה, מוקירה ומכבדת את מורשת היהדות, שקיימה את עם ישראל דרך כל נדודיו וגלויותיו והיתה גורם מכריע בחידוש זהותו הלאומית.

הרב-גוונים הדתית במדינת ישראל תובטח בכוח מגילת העצמאות המבטיחה שיוון, סובלנות וחופש הבחירה. מתוך שאיפה לאחדות ישראל תחתור העבודה לכך שחקיקה בנושאי דת תתבסס על הסכמה רחבה בעם. באין הסכמה רחבה כזו לשינויי חקיקה, תשמור העבודה על סטטוס קוו בנושאי דת.

מתוך כבוד לאמונה הדתית, ממשלת העבודה תקפיד ששרותים דתיים ינתנו לכל אדם לפי צרכיו ואמונתו, לכל גוניהן של הדתות השונות, ללא השפעת זיקות פוליטיות או אחרות.

ממשלת העבודה תבחן הקמת רשות לאומית שתעסוק בהעמקת החינוך לתודעה יהודית ולמורשת ישראל, הן בארץ והן בתפוצות. רשות זו תעסוק במכלול הסוגיות של היחסים בתוך העם היהודי, יחסי ישראל-תפוצה, ובמציאת פתרונות נאותים להמשכיותה של הזהות היהודית.

בכפוף לאמור לעיל, העבודה דוגלת בפלוראליזם דתי בישראל, המבוסס על עקרונות מגילת העצמאות, של כל הדתות במדינה ושל כל הזרמים בכל דת.

הממשלה תמשיך לפעול למציאת פתרונות לקבורה אלטרנטיבית.

עליה וקליטה

- יימשכו המאמצים להבאתם ארצה של כל יהודי העולם הרוצים בכך.
- תיבחן האפשרות לעצב פרויקט לאומי חדש, שבמסגרתו יגיעו ארצה כל צעירה וצעיר יהודיים לביקור קיץ במימון העם היהודי. הכוונה תהא פתיחת אופציה לעליה בהיקף משמעותי יותר גם מארצות הרווחה.
- מאמץ מיוחד יוקדש להבאתם של יהודי חבר העמים לישראל. ככל שתעמיק תחושת הצלחת הקליטה בארץ, כך יגדל הסיכוי לעליה נוספת.
- ייעשה מאמץ מיוחד לקליטה החומרית. לא תהיה פגיעה בכבוד העולים, וכי תינתן להם האפשרות המירבית למצות את יכולתם. לבטא את עצמם ולשמור את מסורתם, תרבותם ואורחות חייהם. כור ההיתוך הישראלי לא יבוא לידי ביטוי במחיקת עברם של העולים אלא בשילובם בחייה של ישראל.
- הובטחה תעסוקה לרובם המכריע של העולים, אך רובם אינם עובדים במקצועותיהם. במהלך הקדנציה הבאה ייעשה מאמץ להתאים את עבודת העולים למקצועותיהם.
- הממשלה תיעזר במסלולי הסיוע הקיימים לקידום תעסוקת עולים בתקופת הסתגלותם לחיים חדשים בארץ, כמפורט בפרק חברה וכלכלה, לעיל. הממשלה תסייע לעולים למצוא תעסוקה ופרנסה.
- ייעשה טיפול כולל בבעיותיהם של העולים הקשישים, ובכלל זה הגדלה משמעותית של מספר יחידות דיור בהוסטלים לקשישים.
- תיבחן האפשרות להעניק משכנתאות בתנאים נוחים לאוכלוסיות החלשות בקרב העולים.
- הממשלה תמשיך בסיוע לעולים במציאת פתרונות דיור, על-ידי מתן מענקים, כמפורט בפרק חברה וכלכלה, לעיל. הסיוע יהיה על-ידי מענקים מוחלטים ומענקים מותנים, הלוואות עם ריבית מסובסדת והצמדה חלקית וסיוע בשכר דירה לעולים הותיקים. הסיוע בשכר-דירה ינתן לעולים חדשים עד תום השנה החמישית לעלייתם ארצה.
- ה-9 במאי, יום הנצחון של הנאצים, יוכרז כחג לאומי (יום בחירה).

ערביי ישראל

הגשמת השוויון

- הממשלה תמשיך במדיניותה להביא לשוויון מלא ולסגירת פערים בין הישוב היהודי לערבי במדינה.
- הממשלה תמשיך לעשות לשיפור התשתית החנוכית הפיזית במגזר הערבי, לטפוח איכות ההוראה, להגדלת מספרם של בעלי תעודות הבגרות ולשילובם של סטודנטים ערביים במוסדות ההשכלה הגבוהה בישראל.
- הממשלה תעשה לשילוב עובדים ערבים במשרדי הממשלה ובמוסדות המדינה, תונהג תכנית של "אפלייה מתקנת" לשילוב המשכילים על פי כישוריהם בעבודה בתחום התמחותם. הממשלה תוסיף לעשות לצמצום האבטלה בישוב הערבי על ידי פיתוח מקורות תעסוקה ופרנסה.
- יימשך המאמץ לפתרון בעיות הדיור, באמצעות הקמת ועדות לתכנון ובניה בערים ערביות החשת תוכניות מיתאר ומתן היתרי בנייה, והפעלת תכנית בני ביתך בישובים הערביים.
- הממשלה תיישם את המלצות ועדת מרקוביץ לגבי מבנים שנבנו ללא רשיון ותמצא פתרון לבעיית "40 הכפרים".
- הממשלה תמשיך בפרוייקט שיקום השכונות הערביות.
- הממשלה תיוזם השקעות ופעולות לקידום כלכלי של ישובים ערביים בתכנית רב-שנתית.

מימוש היצוג

- העבודה הציגה ברשימתה לכנסת לפחות שלושה ערבים במקומות בטוחים והיא תעודד את הערבים הישראלים לתפוס את מקומם הראוי במוסדות הפוליטיים, הכלכליים, החברתיים והתרבותיים.

חינוך

- הממשלה בראשות העבודה הנדילה את המשאבים לחינוך בקרב האוכלוסייה הערבית והיא תמשיך בהקמת מבנים, כתות לימוד, מעבדות, ספריות ומחשבים, מתקני ספורט, מפעלי תרבות, אמנות ופולקלור בבתי הספר.

שלטון מקומי

- הממשלה תבחן את נושא שטחי השיפוט של הרשויות המקומיות הערביות במנמה להגדיל את אוורי השיפוט לממדים ההולמים את צרכי האוכלוסייה. הממשלה תפעל להשוות בהדרגה את התקציבים והתקנים של הרשויות הערביות לאלו של הרשויות היהודיות.
- הממשלה תמשיך במדיניותה להקצות קרקעות מדינה להקמת מוסדות ציבור ביישוב הערבי.
- הממשלה תעודד את הרשויות המקומיות להכנת תכניות מיתאר ותחיש את אישורן.
- הממשלה תעשה להקמת ועדות תכנון ובנייה מקומית בכל רשות מקומית ערבית שתושביה מונים 10,000 נפש ומעלה.

קרקעות

- הממשלה תמשיך בהקצאת קרקעות מדינה למוסדות ולצרכי צבור ביישובים ערבים. הממשלה תפעל במסגרת החוק לפתרון בעיותיהם של יהודים וערבים בעלי הקרקעות שהופקעו לביצוע פרויקט כביש חוצה ישראל.
- הממשלה תוסיף לבחון את התקונים הנדרשים במיסוי הרכוש.

דת

- העבודה תבחן מחדש את החוק שהגדיר את הרכוש המוסלמי כרכוש נפקדים ותאפשר לעדה המוסלמית לנהל את רכושה באורח עצמאי בפקוח המדינה, כפי שרכושן של עדות אחרות מתנהל על ידי ראשיהן או נבחריהן.
- הממשלה תעשה לשיפור מצבם של בתי הדין השרעיים במדינה.

שפה הערבית

- הממשלה תפעל כדי שמעמדה הרשמי של השפה הערבית יכובד במשרדי הממשלה ובמוסדות השלטון וכן בשלטי הדרכים.

ספורט

- הממשלה תעודד את פיתוח ענפי הספורט ביישוב הערבי.

הדרוזים בישראל

- העבודה מבטיחה באופן עקרוני ושיטתי מקום בכנסת לנציגי העדה הדרוזית. בכנסת הקודמת ייצג הנציג הדרוזי את העבודה כסגן שר הפנים וכסגן יו"ר הכנסת.
- העבודה רואה בעדה הדרוזית בת ברית, הנושאת בעול הבטחון, שיש לעשות לשוויון מלא של בנותיה ובניה במדינת ישראל.
- הממשלה בראשות העבודה תמשיך לבצע את תכנית השוויון הרב שנתית שלה ותמשיך בהקצאת המשאבים המיוחדת לעדה, כדי להוסיף ולפתור את בעיות התשתית של העיירה הדרוזית, בחינוך, בבנייה, בתעשייה, בחקלאות, בתיירות ובמסחר.
- הממשלה תמשיך במדיניות הקצאת קרקעות למוסדות ציבור ולפיתוח שירותי הקהילה לבני העדה.
- הממשלה תבחן את נושא שטחי השיפוט של הרשויות המקומיות הדרוזיות.
- הממשלה תפעל להפניית יומים לכפרים הדרוזיים על מנת ליצור מקומות תעסוקה לצעירים הדרוזיים.
- הממשלה תפעל לסייע לחיילים הדרוזיים המשוחררים בדיוור, בהשלמת ההשכלה והכשרה מקצועית, ובשילובם בעבודה.
- הממשלה תמשיך בשיקום שכונות בישובים הדרוזיים.
- הממשלה תיישם את המלצות ועדת מרקוביץ לבני בתים שנבנו ללא רשיון.

הבדואים בישראל

- ממשלה בראשות העבודה תפעל למציאת פתרון הולם לבעיית הקרקעות של הבדואים בנגב. יימשך הסדר הקרקעות לבדואים בנגב, תוך התאמת הפיזוי לרמה ריאלית.
- הממשלה תקים ישובים נוספים וכפרים חקלאיים לאוכלוסייה הבדואית, כדי לאפשר להם למצוא פרנסתם בחקלאות, בתעשייה ובתיירות.
- הממשלה תעשה לשילובם של צעירים בדואים במוסדות השלטון.
- הממשלה תפנה משאבים לפיתוח העיירות הבדואיות ולקידום רמת החיים שם ולשיפור איכות החיים שלהם.
- הממשלה תפעל לפתרון בעיותיהם של הישובים שאינם מוכרים, והחסרים שרותים בסיסיים, בגליל, במשולש ובנגב.
- הממשלה תקדם את החנוך במגזר הבדואי, תוך שימת לב מיוחדת לגיל הרך ולצעירים, ותגדיל את המשאבים הנדרשים לשם כך.
- העבודה תפעל למצוא בהקדם פתרון לבעיית הבנייה הבלתי מאושרת של הבדואים, בשתוף ובתיאום עם נציגי הבדואים, כדי למנוע הרס בתים שניתן לקבל עבורם רשיון, ולמצוא פתרונות דיור חילופי הולם.

הגימלאים והאזרחים הותיקים

מתוך הכרה בתרומתם ובזכויותיהם של הגימלאים והאזרחים הותיקים יזמה ממשלת העבודה את חוק האזרחים הותיקים, אשר תקנה הטבות והנחות משמעותיות לגימלאים.

כמו-כן, החליטה ממשלת העבודה על מתן רשת בטחון אקטוארית מוחלטת לכל נימלאי קרנות הפנסיה, על עדכון הקיצבאות של גמלאי השירות הציבורי, ועל הפחתה משמעותית של תשלומי הבריאות לעומת העבר.

עיקרי היעדים לעתיד

ממשלה בראשות העבודה תפעל לשיפור רמת חייו ובטחונו של הנימלאי בתחומים הבאים:

1. ממשלת העבודה תיזום פעולות למניעת שחיקת הנימלאות התקציביות והמצטברות.
2. הממשלה תפעל במגמה להרחיב את הביטוח הסיעודי, הכללת האשפוז הסיעודי בסל הבסיסי של חוק הביטוח הבריאות והוזלת מחיר התרופות לכלל הנימלאים. במהלך כהונתה תפתור הממשלה את בעיית האשפוז הסיעודי ותביא לחיסול תור הממתינים לאשפוז זה.
3. הממשלה תיזום חיזוק מערכת ביטוח פנסית חובה בצורה שתבטיח פנסיה מקיפה לשכירים ועצמאים.
4. ממשלת העבודה תימנע מכל פגיעה בזכויות הקיימות של הנימלאים. הממשלה תפעל לעדכון הנימלאות ולהכללת מרכיבי שכר נוספים בחישובי הפנסיה.
5. העבודה תפעל להבטחת ייצוג הנימלאים גם במוסדות הממלכתיים והמוניציפלים.
6. ממשלת העבודה תמשיך להרחיב את תרבות הפנאי של הנימלאים, וכן להקים מועדוני גימלאים, מרכזי יום ובתי אבות בסיוע ממלכתי.
7. ממשלת העבודה תדאג להקמת בתי אבות סיעודיים ושיקומיים לתועלתם של הנימלאים.
8. העבודה תחתור לפתרון בעיות השיכון לותיקים ועולים.
9. הממשלה תמשיך לשמור על מדיניות תומכת כלפי ציבור הנימלאים והאזרחים

הותיקים

10. יימשך יישום חוק האזרחים הותיקים על-ידי תוספת הקלות.
11. הממשלה תפעיל הסדרים לשמירת זכויות הגימלאים בקופות הפנסיה.
12. תבחן האפשרות להעלאת תקרת קיצבת הויקנה.
13. הממשלה תפעל לחיזוק הסתדרות הגימלאים בישראל כארגון היציג של הגימלאים ותבחן דרכים להוספת אמצעים לקיומה ולהתפתחותה של הסתדרות הגימלאים.

נכים ומוגבלים

■ ממשלה בראשות העבודה תדאג לאנשים הסובלים מהגבלות פיזיות, נכות או פיגור, במגמה לאפשר להם לחיות ולפעול כאדם בריא ועצמאי ולא להיות לנטל על המשפחה והחברה.

■ הממשלה תמשיך ותפעל לפיתוח ושיפור הזכויות והשירותים לאזרחים המוגבלים בנין נכות פיזית, נפשית ושכלית. הממשלה רואה באנשים המוגבלים אזרחים שווי זכויות, ורואה מחויבות לספק שירותים להם על פי הצרכים המיוחדים. כדי להשיג מטרות אלה תפעל העבודה:

1. לשיפור החקיקה בתחום הטיפול באזרח המוגבל כדי לשלבו בקהילה.
2. בחינה יסודית של כל הנושאים הקשורים בהסכם ניידות של הנכים במטרה לייעל ולפשט תהליכים על מנת למנוע סבל מיותר של הנכים.
3. למניעת שינוי לרעה בזכויות הנכים והמוגבלים ולשפור מצבו של הנכה.
4. להבטיח במידת האפשר את הערך הריאלי של קצבאות הנכים.
5. לדאוג במידת האפשר לסיוע כספי שיאפשר קבלת עזרה לניקיון אישי תיקון הבית לאדם נכה בדרגות גבוהות.
6. לבדוק אפשרות צמצום הפערים בין סוגי הנכויות.
7. למתן שירותי בריאות מתאימים לציבור הנכים ולדאוג במידת האפשר לסיוע בנושא התשלומים הנוגעים לתרופות לבעיות בריאות הנכים ולכלים ואביזרים לתפקוד הנכה.
8. להתחשבות בבני האדם עם מוגבלויות בעת תכנון וחלוקת דיור, לרבות מתן פתרונות דיור בשכר דיור סוציאלי, סיוע בהתאמת דיור, להבטחת נישות לנכים לכל בנין ציבורי ולהסרת מכשלות לשילוב האדם המוגבל במגורים בקהילה.
9. לחפוש פתרונות נאותים להעסקת נכים לפי יכולתם.
10. לקדם את ספורט הנכים בישראל ולהשתתפות בפעילות ספורט נכים בינלאומית. תשומת לב מיוחדת תינתן לנשא התקצוב של הכלים המיוחדים להם זקוקים הנכים בענפי הספורט השונים.
11. לבדוק האפשרות להקמת מרכזי ספורט ונופש לנכים, להקמת מועדונים לפעילות הנכים ולהקמת הוסטלים ומעונות לנכים.
12. לבחון את האפשרות שנכים זכאים לניידות יקבלו פיצוי מלא בעד החלפת רכבם.

ערי הפיתוח והפריפריה

- מפלגת העבודה תעניק עדיפות לאומית ליישובי קו העימות, בפיתוח תשתיות בנייה וכבישים.
- על מנת לעודד הבאת תעשיינים ויוזמים ולעודד את התיירות, תיבחן האפשרות לתת מענק מיוחד במסגרת החוק לעידוד השקעות הון.
- משרדי הממשלה, יפעילו את התוכנית שנובשה יחד עם פורום ישובי קו העימות.
- הממשלה תבחן את הפעלת חוק אזורי וערי הפיתוח, באזורי פיתוח אי בגליל ובנגב.

שכונות

- הממשלה תפעל לטיפול השכונות בערים לשיפור איכות חייהם של תושבי השכונות על ידי הבטחת סל שרותים שכונתי העונה על צרכי החינוך, הבריאות, הרווחה, השיכון ותרבות הפנאי.
- הממשלה תמשיך ותקצה משאבים לשיפוץ ולהרחבת דירות, שיפוץ חיצוני, שיפור רחובות, גנים ציבוריים, שיפור תוכניות שכונתיות וכל זאת תוך שיתוף התושבים בצוות ההיגוי, מתן השקעות מסיביות בפעילות חינוכית, חברתית וקהילתית להפחתת רמת התלות וחיווק החוסן והמרחב החברתי בשכונות.
- הממשלה תפעל למתן עדיפות לזוגות צעירים חסרי דיור, תושבי שכונות שיקום ומצוקה על ידי מתן הלוואות ומענקים. תיבחן האפשרות להקל את מצוקתם של מקבלי משכנתאות על-ידי פריסת החובות או מתן סיוע אחר.
- מתן עדיפות לבני שכונות זכאים לפרוייקט "בני דירתך" ודיור למשתכן.
- הממשלה בראשות העבודה תגביר את פרויקט השיקום החברתי, על מנת לתמוך בהקמת מרכזי למידה והעשרה נוספים בשכונות השיקום להעלאת רמת החינוך, הגדלת מספר התלמידים המסיימים עם תעודות בגרות והעלאת אחוז הסטודנטים בני השכונות.
- הממשלה תעשה לעדוד מורים ברמה גבוהה ללמד בשכונות.
- הממשלה תפעל להרחבת מאגרי ספריות ההשאלה לספרי לימוד לתלמידים מעוטי יכולת.
- יורחב פרויקט הכשרה מקצועית לנוער מנותק ללא מסגרת ועולים חדשים חלשים בשכונות השיקום והמצוקה.
- הממשלה תמשיך ותפעל לקידום השוויון בחינוך בכל הרמות ולהשלמת השכלה תיכונית והשכלה גבוהה בקרב האוכלוסייה הבוגרת בשכונות המצוקה, תוך בחינת מתן העדפה מתקנת לבנות ובני השכונות.

מצע מפלגת העבודה לכנסת ה-14

- הממשלה תבחן את סדר העדימויות ואת האפשרות והצורך להנהיג באופן הדרגתי יום לימודים ארוך בשכונות השיקום והמצוקה בערים. יונהגו מפעלי הזנה (ארוחה אחת חמה ביום) במוסדות בהם יונהג יום לימודים ארוך.
- הממשלה שמה לה למטרה את מיגור נגע הסמים בארץ בכלל ובשכונות המצוקה בפרט. הממשלה תמשיך בתוכנית הסברה, מניעה, אכיפה, טיפול ושיקום. יושם דגש בתוכנית הסברה בקרב הצעירים תלמידי חטיבות הביניים והתיכון בבתי הספר ונוער ללא מסגרת.
- הממשלה תעשה לפיתוח מרכזים עירוניים, בנייני ציבור, אולמות קונצרטים והופעות לבידור בשכונות הסובלות עד היום מחסרונם.

התיישבות וחקלאות

- החקלאות והכפר בישראל הם נדבך חשוב לאיוון המתאר הכלכלי, החברתי והאקולוגי של מדינת ישראל.
- צורות ההתיישבות השיתופית, כפרית ועירונית, הם מרכיב בעל ערך סגולי לבנייתה וקיומה של חברה סולידרית ומשימתית בישראל.
- קיומם של כפר מודרני, חקלאות, התיישבות שתופית, מותנים במדיניות לאומית כוללת ותומכת.
- הממשלה תבחן איך להגן על זכות המתיישב על הקרקע.
- הממשלה תעשה לפתרון המשבר הכלכלי של המושבים והקיבוצים.
- הממשלה תעשה לחיזוק ולפיתוח ההתיישבות באזורי הגבול ובישובי העימות ברמת הנולך ובבקעת הירדן.

היוצרים בישראל

חוק זכות יוצרים חדש

נציגיה של העבודה בכנסת ה-14 ידאנו לכך שיושלמו הליכי החקיקה של חוק זכות יוצרים החדש, שהוכן על-ידי ועדה שמונתה על-ידי שר המשפטים. חוק זה צריך לתת משקל ראשון במעלה ליוצר, אשר להגנתו, ולשמירה על זכויותיו, הוא אמור לתת תשובה נאותה. היוצר הוא זה שזקוק להגנה על קניינו הרוחני כדי לאפשר לו להמשיך ביצירה, שממנה נהנה הציבור כולו. כל זאת תוך הבטחת שליטתו של היוצר ביצירתו על כל אופני השימוש בה, וקבלת תמלוגים נאותים על השימושים האלה. אין משמעות לקיום הרוחני והתרבותי של מדינה ללא תרבות, ואין תרבות ללא יוצרים. רווחת היוצר וחיוק מעמדו הם צורך חיוני למדינה.

חוק רשות השידור

נציגיה של העבודה בכנסת ה-14 יבחנו את ביטולו של סעיף 38 בחוק רשות השידור משנת 1965. חוק זה, שעודנו בתוקף, מפקיע מידי היוצר את זכויותיו ביצירה שהוזמנה על-ידי רשות השידור.

העברת שידורים בכבלים

נציגיה של העבודה בכנסת ה-14 יבחנו את תיקון חוק העברת שידורים בכבלים וזאת ברוח האמנה הבינלאומית, כדי שיבטיח לבעלי זכויות היוצרים תמורה הוגנת בנין העברת שידורים אלה, הכוללים יצירות מוגנות בהיקף נרחב ביותר. המצב כיום הוא שבעלי הזכיון של השידורים בכבלים מעבירים, על פי סעיף 6 כ"א לחוק הבזק, את שידורי הטלוויזיה והרדיו, המשודרים כחוק בישראל, ללא תשלום כלשהו לבעלי זכויות היוצרים, וממילא ללא צורך בהסכמתם.

מלחמה בפיראטיות

נציגיה של העבודה בכנסת ה-14 ידאנו לנקיטת צעדים נמרצים לביעור נגד הפיראטיות, המוגע בצורה חמורה ביותר ביוצרים וביכולתם להתפרנס מעבודתם

מצע מפלגת העבודה לכנסת ה-14

ירתית. היקף הפיראטיות, היינו שימוש ביצירות מוגנות, בניגוד לחוק. בשידוריהן של תחנות רדיו מיראטיות, ובהפצה בריש גלי של קלטות ותקליטים מועתקים ומוזייפים, היקף זה מגיע למימדים אדירים.

מס הכנסה ליוצרים

נציגי העבודה בכנסת ה-14 יפעלו לפתור את בעיות מס הכנסה של היוצרים בישראל. חברי העבודה בכנסת ה-14 יפעלו להגדיל באופן משמעותי את היקף ביצועי היצירה המקורית הישראלית בכל ערוצי הרדיו והטלוויזיה ובעבוד יצירות ספרותיות ודרמטיות לרדיו, לטלוויזיה ולקולנוע. נציגי העבודה יפעלו להקל ככל האפשר על היוצרים בישראל בכל הקשור לתנאי עבודתם. מגוריהם ומחייבתם, וזאת בכל שפה ובכל תחום שיש בו יצירה מקורית.